

2015

VÅRT UPPDRAG

Vårt uppdrag är främja näringslivet. Det har varit vårt uppdrag sedan vi grundades år 1918. Under 2015 genererade vi 2,6 miljarder kronor i besöksnäringseffekter till Göteborgsregionen. Det är en ökning med 12,5 procent jämfört med föregående år.

Svenska Mässan koncernen ägs av Svenska Mässan stiftelse. Stiftelsen är ekonomiskt fristående vilket innebär att det inte finns några ägare eller investerare. Alla investeringar sker på egna meriter och allt överskott återinvesteras i verksamheten.

När finalen av Volvo Ocean Race ägde rum i Göteborg den 21-28 juni 2015 välkomnade vi såväl seglare, crew, medier, sponsorer som besökare till målområdet i Frihamnen. Svenska Mässan arrangerade en mässa på 7 000 kvadratmeter och restauranger från Gothia Towers serverade allt från champagne och räksmörgåsar till hamburgare och wraps.

INNEHÅLL

Vårt uppdrag	2
Året i korthet	4
Mäss- och mötesöversikt	5
En global mötesplats	6
Femårsöversikt	8
Finansiella nyckeltal	9
Intervju med ordförande och vd	10
Vision, mål och kärnvärden	14
Affärsmodell och strategiska områden	15
Organisation och medarbetare	16
Hållbarhet	20
Styrelse	24
Koncernledning	26
Huvudmannaråd	27
Förvaltningsberättelse	28
Koncernresultaträkning	30
Koncernbalansräkning	31
Kassaflödesanalys för koncernen	33
Stiftelsens resultaträkning	34
Stiftelsens balansräkning	35
Kassaflödesanalys för stiftelsen	37
Noter	38
Revisionsberättelse	54
English summary	56-66
Interview with chairman of the board and our President and CEO	56
Five-year summary	60
Key financial ratios	61
Sustainability	62

2015

ÅRET I KORTHET

OMSÄTTNING (MKR)

1 182

EBITDA MARGINAL (%)

22,2

KASSAFLÖDE (MKR)

209

RÖRELSERESULTAT (MKR)

158

TOTALT ANTAL KONFERENSPERSONDAGAR

310 936

(Konferenser, events och möten på Svenska Mässan och Gothia Towers.)

RESULTAT EFTER
FINANSNETTO (MKR)

103

SOLIDITET (%)

21,4

ANTAL ÅRSANSTÄLLDA

726

(Tillsvidare-, visstids- och
timanställda.)

BESÖKSNÄRINGSEFFEKTER (MKR)

2 621

Svenska Mässan koncernen ökade under året sina besöksnäringseffekter med 12,5 procent jämfört med föregående år, enligt HUI Research.

TOTALT ANTAL BESÖK

1 770 676

Under året ökade antalet besök med 26 procent jämfört föregående år (mäss- mötes-, externa restaurang- och hotellgäster).

ANTAL SÅLDA RUMSNÄTTER

264 890

461 366 hotellgäster resulterade i en beläggning om 61,9 procent.

MÄSS- OCH MÖTES- ÖVERSIKT

ANTAL DIREKTUTSTÄLLANDE
FÖRETAG

8140

ANTAL MÄSS- OCH
MÖTESBESÖK

631776

ANTAL KVM (NETTO)

166635

En av många diskussioner på Elfact som 2015 arrangerades för 24:e gången.

EN GLOBAL MÖTESPLATS I HJÄRTAT AV GÖTEBORG

KONFERENS OCH EVENT

ARRANGERA EN KONFERENS
ELLER EVENT MED
PROFESSIONELL OCH
ERFAREN PERSONAL.

MÄSSOR & MÖTEN

INSPIRERAS, NÄTVERKA OCH
SE FRAMTIDEN HOS OSS.

KONGRESS

ARRANGERA NÄSTA
KONGRESS I GÖTEBORG OCH
HA STADENS UTBUD VID
ERA FÖTTER.

ARRANGÖR

SKAPA MÄSSOR OCH
MÖTESPLATSER I FRAMKÄNT
TILLSAMMANS MED OSS.

SHOW

UPPLEV SPÉKTAKULÄRA
SHOWER PÅ THE THEATRE.

Varje år väljer cirka 1,8 miljoner människor från hela världen att komma till oss för att mötas, äta och bo, utveckla affärer, produkter eller idéer. Vi erbjuder allt från hotell, butiker, teater, spa och restauranger till mässhallar och olika typer av mötesarenor. Allt samlat under ett tak. Svenska Mässan är med sin placering, mitt i hjärtat av Göteborg, en av Europas största och mest centralt belägna mötesplatser.

HOTELL

KÄNN STADSPULSEN DIREKT
UTANFÖR DÖRREN OCH SE
STADEN FRÅN OVAN.

RESTAURANGER

SMAKA PÅ KLASSISKA
RÄTTER MED MODERN
TOUCH, NJUT AV GOURMET-
MIDDAGAR, DET ITALIENSKA
KÖKET OCH NÄRPRODUCE-
RADE LÄCKERHETER.

SPA

NJUT AV EN SPAUPPLEVELSE
DÄR SALT, HAV OCH LENA
KLIPPOR KORSATS MED
ORIENTENS HETA ÅNGBAD.

KONST

UPPTÄCK KONST FRÅN HELA
VÄRLDEN I VÅRT GALLERI.

GÖTEBORG

MED VÅRT FANTASTISKA
CITYLÅGE HAR DU GÖTEBORGS
SHOPPINGSTRÅK, KONST-
GALLERIER, RESTAURANGER,
BARER, SPORT- OCH KONSERT-
ARENOR PRECIS UTANFÖR
DÖRREN.

FEMÅRSÖVERSIKT

	2015	2014	2013	2012	2011
RESULTATRÄKNINGAR I SAMMANDRAG (MKR)					
Rörelsens intäkter	1 182	925	786	901	809
Rörelsens kostnader	-1 024	-851	-738	-783	-738
Rörelseresultat	158	74	47	118	71
Finansnetto	-55	-37	-31	-43	-40
Resultat efter finansiella poster	103	37	16	75	31
Skatt	-25	-9	-4	1	-9
Årets resultat	78	28	12	76	22
BALANSRÄKNINGAR I SAMMANDRAG (MKR)					
Immateriella anläggningstillgångar	34	40	9	8	8
Materiella anläggningstillgångar	2 303	2 336	2 025	1 643	1 396
Finansiella anläggningstillgångar	9	9	8	8	13
Varulager och kortfristiga fordringar	138	122	135	110	116
Likvida medel	31	16	54	85	140
Summa tillgångar	2 515	2 523	2 230	1 854	1 673
Eget kapital	539	461	433	420	344
Avsättningar	233	217	205	198	202
Långfristiga skulder till kreditinstitut	1 504	1 629	1 384	1 040	935
Kortfristiga skulder	239	216	209	195	192
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	2 515	2 523	2 230	1 854	1 673
MÄSSOR/ARRANGEMANG					
Antal egna arrangemang	22	22	19	27	17
Antal övriga arrangemang	34	25	24	14	19
Antal utställare	8 140	6 276	6 074	6 767	6 061
Antal besök	631 776	608 714	541 675	541 722	564 948
Konferenspersondagar	310 936	311 086	310 374	245 905	263 742
Såld yta, kvm	166 635	157 641	129 389	184 496	150 308
HOTELLVERKSAMHETEN					
Sålda rumsnätter Gothia Towers	264 890	193 158	178 379	176 873	191 611
Beläggning, %	61,9	69,7	72,3	73,0	75,7

FINANSIELLA NYCKELTAL

	2015	2014	2013	2012	2011
MARGINALER					
EBITDA-marg %	22,2	16,1	14,8	20,5	16,9
EBT-marg %	8,7	4,0	2,1	8,4	3,8
Räntetäckningsgrad (ggr)	2,9	2,0	1,5	2,9	1,7
AVKASTNINGSMÅTT					
Avkastning operativt kapital %	7,4	3,7	2,9	9,0	6,0
Avkastning sysselsatt kapital %	7,4	3,7	3,1	8,0	5,6
Avkastning totalt kapital %	6,3	3,2	2,6	6,5	4,5
KAPITALSTRUKTUR					
Eget kapital Mkr	539	461	433	420	344
Eget kapital andel av operativt kapital	25,5	23,2	26,5	31,9	29,2
Soliditet %	21,4	18,3	19,4	22,7	20,6
KASSAFLÖDE					
Kassaflöde före förändring av rörelsekapitalet (Mkr)	209	115	80	153	106
PERSONAL					
Personal, medeltalet anställda	726	631	603	600	599
Besöksnäringseffekter (Mkr)	2 621	2 329	2 150	2 337	2 125

DEFINITIONER AV NYCKELTAL

EBITDA-marginal: Resultat före avskrivningar i procent av nettoomsättningen.

EBT-marginal: Resultat före skatt i procent av nettoomsättningen.

Räntetäckningsgrad: Resultat efter finansnetto plus finansiella kostnader i relation till de finansiella kostnader.

Avkastning på operativt kapital: Resultat före finansiella poster i procent av genomsnittligt operativt kapital.

Avkastning på sysselsatt kapital: Resultat före finansiella poster plus finansiella intäkter i procent av genomsnittligt sysselsatt kapital.

Avkastning på totalt kapital: Resultat före finansiella poster plus finansiella intäkter i procent av genomsnittlig balansomslutning.

Soliditet: Eget kapital i relation till balansomslutning per balansdagen.

Operativt kapital: Balansomslutning minus likvida medel, finansiella tillgångar och icke räntebärande skulder.

Sysselsatt kapital: Balansomslutning minus icke räntebärande skulder inklusive uppskjutna skatteskulder.

Carin Kindbom, VD och koncernchef Svenska Mässan och Roger Holtback, styrelseordförande Svenska Mässan stiftelse

ETT REKORDÅR ATT VÄXLA UPP FRÅN

Ett samtal om utveckling med Roger Holtback, styrelseordförande och Carin Kindbom, VD och koncernchef

Efter ett enastående 2015 med nya internationella evenemang, möten och framgångsrika mässor blickar Roger och Carin fram mot 2016. Ett år där förädling av verksamheten och nya besökare och samarbeten står i fokus. Samtalet går från de senaste årens framgångsfaktorer, via affärsmodeller med nya besöksflöden och stiftelsens unika fördelar, till varför fortsatt utveckling är den enda vägen framåt. Och hur de planerna faktiskt ser ut.

Hur skulle ni summera 2015?

CARIN: – Som ett positivt och framgångsrikt år. Vi nådde och överträffade våra mål, inte minst med ett nytt omsättningsrekord på 1 182 miljoner kronor, från 925 miljoner 2014. Svenska Mässan har därmed nått ett uttalat delmål om att bli ett miljardföretag. Dessutom ökade vi resultatet, före skatt, med 178%, till 103 miljoner kronor. 2015 års resultat blir en stark grund när vi nu tar sats mot framtiden.

ROGER: – Med de nya investeringarna har vi kunnat skapa äkta organisk tillväxt genom nya besökare. Detta genererar i sin tur oerhört mycket bättre kassaflöden och intäkter. Samtidigt har vår soliditet ökat, trots att vi har investerat mer än 1,2 miljarder sedan 2011 bara på Triple Tower-projektet. Det har placerat oss på en ny nivå och med en intressantare potential för hela anläggningen. Vi har, tack vare ett fint 2015, de finansiella musklerna för att accelerera vår utveckling i snabbare takt än vi tidigare planerat.

CARIN: – Framförallt har 2015 visat att vi är på rätt väg, att vi har valt att investera i rätt saker och utvecklar verksamheten åt rätt håll med positiva signaler från marknaden. Vi har ökat antalet besök med 26%, till 1,8 miljoner, och drivit nya besöksflöden till Göteborg. Målen vi satte upp i samband med investeringarna 2011-2014 är redan uppfyllda, men det betyder inte att vi är färdiga. Vi har bara sett början på affärer i nya segment och marknader där potentialen är stor.

Vad är det som ligger bakom framgången?

CARIN: – Framgången är en kombination av många saker: rätt investeringar, starka mässvarumärken och bra samverkan med omgivningen. Vårt fokus på att öka andelen

internationella besökare har varit framgångsrik och strategin kring helhetsupplevelsen, där vår affärsmodell som baseras på flöden, har spelat en nyckelroll. Med fler möjligheter till upplevelser skapas nya beteenden som genererar nya intäkter.

– Ett exempel är vårt femstjärniga koncept Upper House som invigdes 2013 med hotell, fine dining och spa. Detta koncept är nu etablerat på marknaden och attraherar helt nya besökare. Ett koncept som Upper House bidrar också till att förändra beteenden hos mötesbesökare som på grund av upplevelsemöjligheten ibland stannar en natt extra. På samma sätt fungerar vår satsning på the Theatre som med sina föreställningar förhöjer upplevelsen på mötesplatsen. Mäss- och mötesbranschen är i högsta grad en del av upplevelsebranschen idag.

ROGER: – Vi har skapat en puls på Svenska Mässan som vi är väldigt måna om. Här kan människor mötas på ett spännande och naturligt sätt. Utövare i en idrottsturnering blandas med deltagare på en medicinkongress, och inte minst göteborgare i allmänhet.

”VI HAR ÖKAT
ANTALET BESÖK MED
26% TILL 1,8 MILJONER
OCH DRIVIT NYA
BESÖKSFLÖDEN TILL
GÖTEBORG.”

CARIN KINDBOM

Vilka var de enskilt största händelserna under 2015?

CARIN: – Vi hade ett starkt mässprogram med bland annat Scanpack, Kvalitetsmässan, Elfack och Bokmässan, men arrangerade också fler internationella möten och kongresser än tidigare. Två av de enskilt största kongresserna var World of Coffee i juni där 6 100 baristor och kaffeproducenter från 81 länder deltog, samt Euro Attractions Show i oktober där 7 500 delegater från den internationella nöjesparksindustrin besökte Svenska Mässan, Liseberg och Göteborg. Vi tog oss också till en helt ny nivå i den internationella mötesindustrin och vann vår första tusenrumsaffär där ett stort internationellt bolag efterfrågade tusen hotellrum tillsammans med allt från mötesrum till restauranger under ett och samma tak.

Vem gynnas av att Svenska Mässan haft ett framgångsrikt 2015?

ROGER: – Stiftelsens ändamål är att främja näringslivets intressen, vilket har infriats under året, och därmed är vi till gagn för både Göteborg och göteborgarna.

– Svenska Mässans stiftelse är en viktig och självständig aktör. Vi söker gärna samarbeten med alla viktiga intressenter

i regionen för att förstärka stadens möjligheter till ökade besöksnäringseffekter. Samtidigt driver och organiserar vi verksamheten som vilket företag som helst. Vi är ett vinstdrivande företag, beroende av goda resultat och kassaflöden för att finansiera investeringar och expansion. Men vi lämnar inte utdelningar, allt överskott återinvesteras i verksamheten – det är en enorm fördel.

CARIN: – Enligt HUI Research bidrog vi under 2015 med besöksnäringseffekter på 2,6 miljarder kronor till Göteborgsregionen. Pengar som spenderats på bland annat shopping, taxi, hotell, restauranger med mera. Det visar att vi har attraherat såväl nya besökare som affärer till staden. HUI Research beräknar vidare att vi bidragit till drygt 1 100 årsarbetstillfällen i Göteborg, utöver våra 726 helårsanställda, så visst främjar vår verksamhet näringslivet på flera sätt.

Hur påverkas ni av mötesnäringens utveckling?

CARIN: – Efterfrågan på personliga, högkvalitativa möten och upplevelser har varit på uppgång under en längre period och ser inte ut att avmattas. Tvärtom. Mötesnäringen i världen ökar. Samtidigt ökar konkurrensen och de stora aktörerna investerar kraftigt. Men det är positivt för Svenska Mässan. Det visar att våra satsningar och långsiktiga strategi är rätt.

ROGER: – Det finns bara en väg framåt för oss och det är utveckling och tillväxt. Vi kan inte stanna upp i något stadie. Visst, vi kan konsolidera och förädla, men för att locka hit fler besökare från hela världen måste vi möta den nya konkurrensen och bli bättre på allt. För att hålla en hög internationell konkurrenskraft på alla plan har vi tagit intryck och inspirerats av andra internationella anläggningar och mötesplatser såväl i Europa som USA och Asien.

Hur ser planen ut för 2016?

CARIN: – Vi kommer att fokusera på att förädla verksamheten ytterligare, och förbereda oss inför de stora utvecklingsprojekten 2016-2030. Vi har uppfyllt många mål men vi kan fortfarande åstadkomma mycket inom ramen för våra investeringar. Det finns möjlighet att öka beläggningen. Till exempel fler hotellnätter genom att jämna ut säsongs-

variationer. Även andra delar av anläggningen kan och ska öka sin beläggning.

ROGER: – Vi drivs av en passion att försöka överträffa varje besökares förväntningar – ytterligare en anledning till att vi inte kan stanna upp. Man ska ta med sig en större upplevelse härifrån än själva syftet med besöket. Därför finns det alltid en potential i att höja kvaliteten på våra erbjudanden.

Finns det några konkreta exempel på vad som kommer hända 2016?

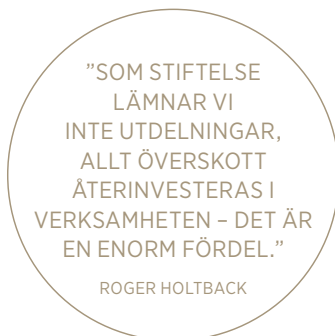
CARIN: – Vi har framför oss ett spännande år med cirka 2 000 mässor och möten, kongresser och konferenser. Vi inledde 2016 med att arrangera en internationell konferens för ett stort globalt bolag, och vi ser att det blir fler internationella möten under 2016. En nyhet, som också är ett exempel på produktutveckling, är GöteborgsVarvet som i maj flyttar in på Svenska Mässan. Cirka 80 000 löpare hämtar ut sina nummerlappar hos oss samtidigt som vi arrangerar en helt ny löparmässa, GöteborgsVarvet Expo, med erbjudanden för deltagare och besökare.

ROGER: – Vi har ett cityläge som är helt unikt för oss, i hjärtat av staden och Skandinavien. Under året fortsätter vi

samarbeta med stadens akademi, näringsliv, kulturorganisationer och inte minst våra grannar på evenemangsstråket, till exempel nöjesparken Liseberg. Gemensamt blir kakan större och upplevelsen förstärkt för våra besökare.

2015 lämnade ni in en begäran om planbesked för utbyggnader som beräknas besvaras 2016, hur ser det ut?

ROGER: – Svenska Mässan vill vara en av motorerna för tillväxt i Göteborg. Det kräver att vi utvecklas kontinuerligt. Samtidigt vill vi utnyttja vårt unika och fantastiska läge mitt i staden och samverka med vår omgivning. Just nu förbereder Göteborgs Stad stora förbättringar i infrastruktur med bland annat Västlänken och en station alldeles vid vår entré på Korsvägen. Det kommer att innebära krav på stadslivets utveckling: bostäder i närheten av stationer, företagsetableringar och arbetstillfällen. Allt för att locka arbetskraft till en intressantare och mer kreativ stad. Mitt i detta står Svenska Mässan med ambitioner och en tydlig plan.

CARIN: – Vi planerar att utveckla anläggningen på tre olika områden: nya entréer, nya torn och en påbyggnad på våra mässhallar. Allt är planerat att ske i tre etapper mellan 2016-2030. I första etappen bygger vi en ny entré och förädlar området kring Mölndalsån i öster. Ungefär samtidigt som vi börjar med den östra entrén börjar vi bygga vårt fjärde torn, beläget vid Svenska Mässans nordöstra hörn.

– I andra etappen bygger vi vårt femte torn, med vår nya huvudentré vid Korsvägen, som blir det första många besökare ser när de kommer till staden. I förlängd linje med de tre nuvarande tornen ska det utveckla den redan välkända silhuetten.

– I tredje etappen utvecklar vi hela mäss- och mötesanläggningen och öppnar upp för en ännu naturligare och livligare vardag i markplan med nya mötesupplevelser, shopping och mycket annat.

Varför kommer ni att lyckas med era långsiktiga planer?

ROGER: – Svenska Mässans vision är “att bli Europas mest attraktiva mötesplats genom att erbjuda den bästa helhetsupplevelsen”. Det är inte en slogan, det är ett åtagande. Vi har en ledning som har antagit utmaningen. Vi har de finansiella musklerna. Vi har besökare som bekräftar strategin. Vi har förtroende från och god samverkan med vår omgivning. Vi har en gemensam agenda med Göteborg vars vision är “en hållbar stad, öppen för världen”. Men för att lyckas nå vår vision måste vi också ha lite tur – att stjärnorna står rätt under resan framåt!

CARIN: – Våra kärnvärden engagemang, samarbete och mod genomsyrar allt vi gör och hjälper oss att hålla kursen. Vi har idag stora materiella värden men våra medarbetare som har den dagliga kontakten med våra kunder är vår absolut viktigaste tillgång. Tillsammans ska vi ta världen till Göteborg och Göteborg ut i världen.

Svenska Mässans cityläge är unikt och ger besökare gångavstånd till allt staden har att erbjuda.

Mäss- och mötesbranschen är idag en del av upplevelsebranschen.

Musikalen Flashdance och Peter Jöbacks "Jag kommer hem igen till jul" var 2015 års största föreställningar på The Theatre.

VISION, MÅL OCH KÄRNVÄRDEN

VÅR VISION: ATT BLI EUROPAS MEST ATTRAKTIVA MÖTESPLATS GENOM ATT ERBJUDA DEN BÄSTA HELHETSUPPLEVELSEN.

VÅRT UPPDRAG: ATT FRÄMJA NÄRINGS-LIVET.

VÅR AFFÄRS-IDÉ: MED KOMPETENS, PARTNERSKAP OCH FINANSIELL STYRKA ÄGA OCH UTVECKLA VERKSAMHETER SOM TILLSAMMANS SKAPAR MERVÄRDEN GENOM FRAMGÅNGSRIKA MÖTEN.

VÅRT ÖVERGRIPANDE MÅL: LÖNSAM TILLVÄXT SOM GER FÖRUTSÄTTNINGAR ATT UTVECKLAS MOT VISIONEN SAMT MÖTA OCH UPPFYLLA VERKSAMHETENS UPPDRAG.

VÅRA TRE KÄRNVÄRDEN

1. ENGAGEMANG

För oss innebär engagemang att vi med passion och motivation gör det lilla extra. Att vi skapar och sprider glädje. Det är att vara proaktiv och finna lösningar. Och att ta ansvar för verksamheten, sig själv och andra. Att med lyhördhet och nyfikenhet vara delaktig och närvarande.

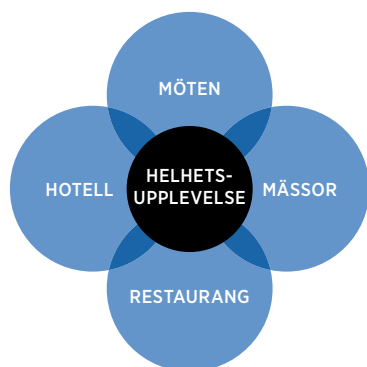
2. SAMARBETE

Samarbete för oss är att tillsammans skapa gemensam framgång och att tänka helhet i alla aspekter. Det är att öppna upp, bjuda in och dela med sig. Med prestigelöshet, flexibilitet och tillit skapar vi förtroendefulla relationer och därmed lönsamma affärer.

3. MOD

Mod är att våga. Att tänka och pröva nytt, och att våga lyckas. Det är att gå utanför sin egen komfortzon, att utmana sig själv och andra för att utvecklas. Mod innebär att ge och välkomna konstruktiv feedback. Att säga nej, att säga ja och att säga "Tack!".

AFFÄRSMODELL OCH STRATEGISKA OMRÅDEN

VÅR AFFÄRSMODELL syftar till att skapa affärsskapande möten och minnesvärda upplevelser för våra besökare samt lönsamhet för koncernen.

Affärsmodellen bygger på ett helhetserbjudande där besökare tar del av olika former av upplevelser under ett och samma tak.

VI FOKUSERAR PÅ FEM STRATEGISKA OMRÅDEN

1. FÖRSÄLJNING

Genom försäljning, marknad och kommunikation fokuserar vi på att skapa och attrahera fler flöden samt addera mer värden i vårt totala erbjudande. Med utgångspunkt från ett internationellt, nationellt och lokalt perspektiv lägger vi tydliga målgruppsstrategier, prioriterar delmarknader och identifierar kundsegment för proaktiv bearbetning.

2. AFFÄRSUTVECKLING

Vi verkar i en global konkurrenssituation som kräver ständig förnyelse. Vi skapar nya affärsmöjligheter genom att förvärva fler flöden, utveckla partnerskap samt nya innovativa erbjudanden och upplevelser.

3. MEDARBETARE

Vi attraherar, rekryterar, engagerar och utvecklar medarbetare och ledare som varje dag tar ett personligt och gemensamt ansvar för uppsatta mål och för besökarens helhetsupplevelse. Våra kärnvärden – engagemang, samarbete

och mod – genomsyrar det dagliga arbetet, inspirerar och motiverar till höga prestationer i en dynamisk miljö som innebär ständig utveckling.

4. ANLÄGGNINGSUTVECKLING

Vi verkar för fortsatt expansion av vår mötesplats, med värdeskapande ytor på både höjden och bredden, nya virtuella, kommersiella och materiella mötesytor. Vår anläggning ska präglas av öppenhet, flexibilitet och parallellitet.

5. HÅLLBARHET

Vi strävar ständigt efter att höja ambitionen i hållbarhetsarbetet i form av miljömässigt, socialt och ekonomiskt ansvarstagande. Hållbarhetsarbetet genomsyrar hela verksamheten så att vi använder naturresurser och mänskliga resurser på ett effektivare sätt som är mindre belastande för vår miljö och vår hälsa. Hållbarhetsarbetet syftar samtidigt till att, på kort och/eller lång sikt, öka affärsmöjligheter, minska affärsrisker och sänka kostnader.

NICKLAS RÅDBERG, KÖKSMÄSTARE PÅ ESTRAD
– Här är ingen dag den andra lik. Och koncernen har växt enormt under de senaste åren, så vi befinner oss i en spännande utvecklingsfas.

ROBIN PAULSÉN, RIGGARE PÅ SVENSKA MÄSSAN
– Svenska Mässan är en spännande arbetsplats som ofta presenterar nya utmaningar. Som riggare hänger jag upp belysning, trossar och kundvepor i mässstaken, alltid med stort kund- och säkerhetsfokus.

FRIDA EDMAN, AFFÄRSUTVECKLARE PÅ BOK & BIBLIOTEK
– Jag utvecklar nya affärer i befintliga projekt och sonderar terräng för nya satsningar. Miljön är väldigt inspirerande och jag utvecklas hela tiden.

ORGANISATION OCH MEDARBETARE

Hos oss möts inte bara mässbesökare, hotell- och restauranggäster, turister och affärsresenärer utan också ett stort antal olika yrken, branscher och nationaliteter.

De allra flesta av våra medarbetare arbetar inom koncernens tre verksamhetsdrivande enheter: Gothia Towers, Svenska Mässan Mässor och Möten och Bok & Bibliotek i Norden. Utöver det har vi också ett antal medarbetare som arbetar på vår koncernstab. Svenska Mässan koncernen drivs i stiftelseform, Svenska Mässan stiftelse, vilket innebär att vi är ekonomiskt fristående och att det inte finns några ägare eller investerare. Alla investeringar sker på egna meriter och allt överskott återinvesteras i verksamheten.

Totalt hade vi under året 726 (631) årsanställda (tillsvidare-, visstids- och timanställda).

FÖRETAGSKULTUREN STARK FRAMGÅNGSFAKTOR

Vår framgång och utveckling vilar på engagerade och modiga medarbetare som samarbetar och strävar efter att överträffa besökarnas förväntningar. Det är viktigt för oss att vi utvecklar och engagerar medarbetare som tar ett personligt och gemensamt ansvar för uppsatta mål och besökarnas helhetsupplevelse.

Vi ser en stark gemensam företagskultur som grunden för en effektiv organisation och att våra besökare får en berikande upplevelse. Under året har vi fortsatt det interna varumärkesarbete som påbörjades föregående år för att

stärka företagskulturen. Vi har även fortsatt förankringsarbetet kring kärnvärdena engagemang, samarbete och mod. Från och med i år finns en strukturerad uppföljning av dessa inom organisationen, bland annat som en del i våra medarbetarsamtal.

FÖR OSS ÄR LEDARSKAP OCH UTVECKLING VIKTIGT PÅ RIKTIGT

Vi arbetar aktivt med att ha ett bra ledarskap på plats eftersom det är en viktig del i att våra medarbetare utvecklas.

För oss är det också viktigt att medarbetare som vill växa är nyfikna och har en vilja att utvecklas. Varje år genomför vi ett antal utbildningar där vi belyser kulturen, våra värderingar och kärnvärden. Våra kärnvärden genomsyrar det dagliga arbetet och ska inspirera och motivera till höga prestationer i den dynamiska miljö som vår mötesplats är, och som innebär ständig utveckling. Under 2015 har ett hundratal medarbetare utbildats inom ledarskap, företagskultur, säkerhet och hållbarhet.

VI SER EN STARK GEMENSAM FÖRETAGSKULTUR SOM GRUNDEN FÖR EN EFFEKTIV ORGANISATION.

STOLTA OCH MOTIVERADE MEDARBETARE

Sedan 2014 genomför vi vår medarbetarundersökning med en samarbetspartner som gör det möjligt för oss att jämföra resultatet mot andra bolag i andra branscher. Mätningarna använder sig av tre index: engagemang, arbetsklimat och ledarskap. Det högsta värdet på samtliga index är 100. Årets undersökning gav indextalet 74 för engagemang och 75 för arbetsklimat samt 70 för ledarskap. Inför 2016 ser vi över

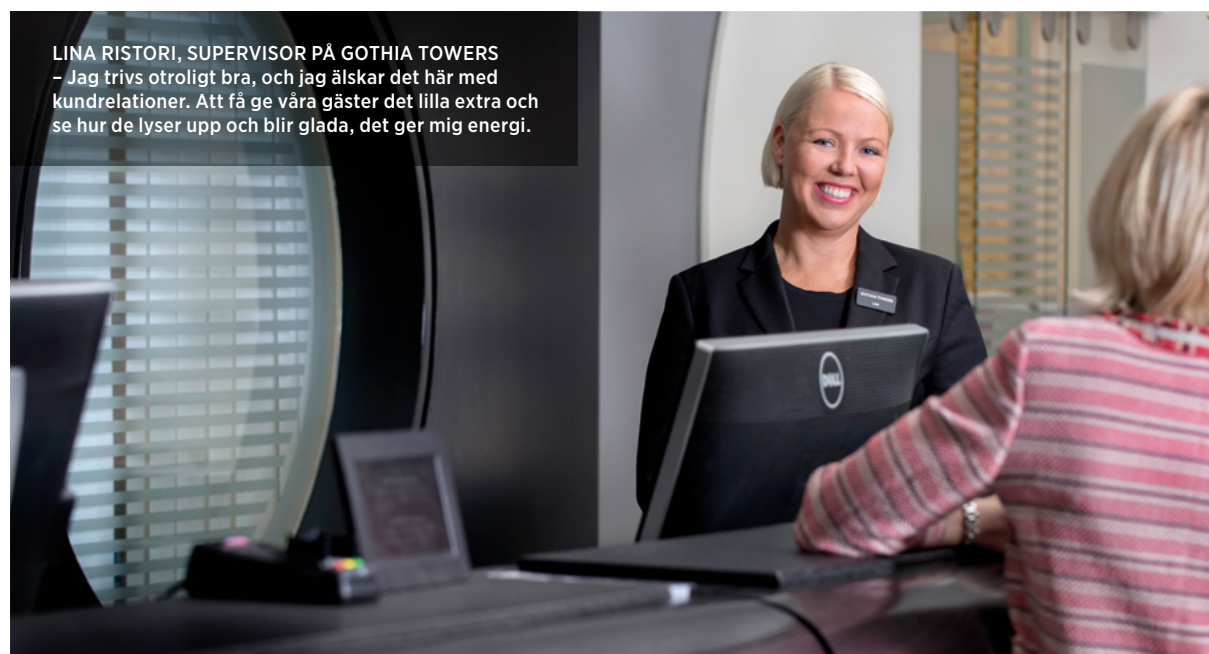
utvecklingspotentialer för att fortsätta bedriva ett målinriktat utvecklingsarbete.

En central fråga för oss är intern arbetsgivarattraktivitet. Under 2015 har vi fokuserat på att arbeta vidare med resultatet från föregående år och medarbetarna har tillsammans med sina chefer tagit fram handlingsplaner som ska förbättra arbetsmiljön ytterligare. Resultatet av årets medarbetarundersökning visar att vi har stolta, motiverade och engagerade medarbetare. Vi använder ett NPS-värde (Net Promoter Score) sedan år 2014 för att mäta koncernens attraktivitet och medarbetarlojalitet. NPS-värdet för året var fyra.

HÄLSA PÅ SCHEMAT

Vi genomför varje år en rad friskvårdsinsatser för att främja medarbetarnas hälsa och minimera sjukskrivningstalen. Som ett resultat av 2014 års medarbetarundersökning har vi genomfört en hälsosatsning inom koncernen. Alla tillsvidareanställda medarbetare och visstidsanställda med minst sex månaders anställning har fått möjlighet att få individuell rådgivning kring hur de kan påverka sin hälsa och kondition samt en handlingsplan som följs upp under kommande år.

Vid årets slut hade koncernen 601 (538) tillsvidareanställda som arbetade på 567 (513) tjänster. Av de tillsvidareanställda var 366 kvinnor (328) och 234 (210) män.

LINA RISTORI, SUPERVISOR PÅ GOTHIA TOWERS
– Jag trivs otroligt bra, och jag älskar det här med kundrelationer. Att få ge våra gäster det lilla extra och se hur de lyser upp och blir glada, det ger mig energi.

ORGANISATION OCH MEDARBETARSTATISTIK

Anställda

SJUKFRÅNVARO PER ÅLDERSGRUPP I RELATION TILL ARBETSTID

Anställda yngre än 30 år	3,00%
Anställda mellan 30-49 år	4,14%
Anställda äldre än 49 år	11,13%

SJUKFRÅNVARO KONCERNEN

5,33%

Totalt i koncernen

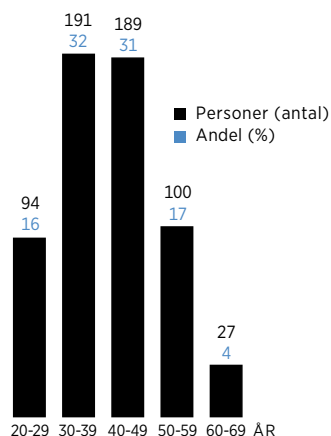
6,25%

Andel kvinnor i koncernen

3,98%

Andel män i koncernen

ÅLDERSFÖRDELNING TILLVIDARE-ANSTÄLLNING I KONCERNEN

MEDELÅLDERN

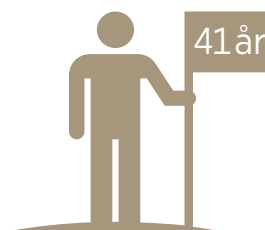
inom koncernen var 41 år.

MEDELANSTÄLLNINGSTIDEN

i koncernen var 9,0 år.

PERSONALOMSÄTTNINGEN

var 14,6 %.

Fyra

ÅRETS NPS-VÄRDE VAR 4. NPS (Net Promoter Score) mäter koncernens attraktivitet och medarbetarlojalitet.

71

Totalt hade koncernen 71 chefer 2015.

51

51 procent av cheferna inom koncernen var kvinnor, 49 procent var män.

726

ANTALET ÅRSANSTÄLLDA (TILLSVIDARE-, VISSTIDS OCH TIMANSTÄLLDA).

Utbildning

Under 2015 har ett hundratal medarbetare inom koncernen utbildats inom ledarskap, företagskultur, säkerhet och hållbarhet.

Vi strävar efter att alla produkter i den dagliga driften ska vara miljömärkta med EU-blomman, Svanen eller Bra Miljöval.

Högst upp på det mittersta tornet har vi bikupor och odlingar som förser restaurang Upper House Dining med honung och grönsaker.

Under året inledde vi ett samarbete med den ideella föreningen El Sistemas Vänner i Göteborg.

HÅLLBARHET

Vår vision är att bli Europas mest attraktiva mötesplats genom att erbjuda den bästa helhetsupplevelsen. Hållbarhet är en naturlig del i det arbetet.

Vi tar vårt ansvar genom ett medvetet miljöarbete och ett stort samhällsengagemang. Hållbarhet är en av våra fem huvudstrategier och genomsyrar alla delar av vår verksamhet. Genom att välja oss försäkras sig våra kunder om att deras event, kongress, mässor eller konferenser lever upp till deras egna hållbarhetskrav. Vår ambition är att vara en hållbar mötesplats som är attraktiv för alla såväl idag som imorgon. Hållbarhetsarbetet sträcker sig flera år tillbaka och utvecklas ständigt.

VIKTIGA HÄNDELSER UNDER ÅRET:

- Vi certifierade oss enligt hållbarhetsstandarderna ISO 20121 och blev först i Norden att göra det som mötesplats med kongress-, hotell- och mötesanläggning i storleksklassen större.
- Vi blev det hittills största hotellet i Europa att miljöcertifieras enligt BREEAM med betyget Very Good. BREEAM är ett av världens mest använda miljöklassningssystem för byggnader.
- Vi inledde ett nytt samarbete med El Sistemas Vänner i Göteborg, en ideell förening som använder musik för att skapa en positiv social förändring i barns liv.
- Vi genomförde en webbutbildning för alla medarbetare för att öka kunskapen om hållbarhet och hur vi arbetar med det inom koncernen.
- Vi tog fram långsiktiga mål för hållbarhetsarbetet som stödjer vår vision och ska vara uppnådda år 2018.

HÅLLBARHETSARBETET ÄR INDELAT I TRE OMRÅDEN: miljö, tillgänglighet och samhällsengagemang. Inom varje område finns ytterligare fokusområden. Arbetet drivs av engagerade medarbetare från hela verksamheten.

MILJÖ

Vi vill bidra till en välmående miljö och arbetar därför aktivt med de områden där vi har stor miljöpåverkan. Detta omfattar avfall, kemikalier, transporter, mat och dryck och energi.

AVFALL

Vi vill minska den totala mängden avfall och förenkla för våra gäster, besökare och utställare att hantera sitt avfall. Det finns idag behållare för att sortera papper, brännbart, glas och burkar på de flesta offentliga ytorna och alla hotellrum.

Drygt 80 procent av vårt avfall återvinns och en del komposteras och rötas för att sedan omvandlas till biogas som används för att driva vår spisar i restaurangköken, på det viset sluter vi kretsloppet.

KEMIKALIER

Vi strävar efter att alla produkter som används i den dagliga driften ska vara miljömärkta med EU-blomman, Svanen eller Bra Miljöval. Det gäller alltifrån diskmedel, fönsterputs, golv- och toalettrengöring till målarfärger och limmer. Vi arbetar hela tiden för att begränsa behovet av kemikalier, bland annat genom förändrade arbetssätt och innovativa lösningar.

Från Göteborgs Räddningsmissions ekologiska odling på Björlanda Prästgård köper vi kravmärkta produkter som sylt, marmelad och must. I november 2015 belönades samarbetet med utmärkelsen "Nyttigaste affären" av HSB Göteborg i samarbete med Coompanion Göteborgsregionen.

TRANSPORTER

Vår intention är att minska CO₂-utsläppen och trafiktrycket i centrala Göteborg. Vi optimerar vår logistik genom samlastning och komprimering av godsmängder till och från vår anläggning. Därmed sparas var tredje godstransport in. För de kunder som vill ta ett aktivt ansvar erbjuder vi klimatkompenserade transportalternativ. Alla godstransporter vi gör i egen regi är klimatkompenserade.

Vi har även minskat antalet transporter till restaurangerna genom förbättrad styrning och samordning av inköp från större och mindre leverantörer.

MAT OCH DRYCK

Vi strävar efter att uppfylla ledorden ekologiskt, närproducerat och rättvist i våra restaurangers utbud. Det är också utifrån dessa kriterier vi gör våra förstahandsval mellan i övrigt likvärdiga produkter.

Våra restauranger medverkar i Fairtrade City Göteborg vilket innebär att vi serverar ett antal rättvisemärkta produkter, framför allt kaffe och te.

ENERGI

Vi vill erbjuda en klimatneutral mötesplats och förnyelsebar energi är en förutsättning för att kunna uppnå vår strävan. Idag hämtar vi vår kraft från vindarna och hela anläggningens elbehov täcks med vindkraft. Det har resulterat i att CO₂-utsläppen från vår anläggning har minskat med över 2 000 ton/år.

Vi arbetar löpande med att minska vår energiförbrukning genom att ständigt optimera fastigheter, belysning, ventilation, uppvärmning, kyla och beteenden.

TILLGÄNGLIGHET

Alla, oavsett personliga förutsättningar, ska kunna besöka Svenska Mässan och Gothia Towers. Därför arbetar vi ständigt med att förbättra vår anläggning ur en tillgänglighetssynpunkt. Trösklar, hissar, toaletter och hotellrum – vi planerar för både kort- och långsiktiga anpassningar av våra lokaler. På Tillgänglighetsdatabasen (www.t-d.se) håller vi aktuell information om våra entréer och lokaler uppdaterad. En grundtillgänglighet finns i alla utställningshallar, konferenslokaler och restauranger. Mötesplatsen är certifierad enligt Equality tillgänglighetscertifiering.

SAMHÄLLENGAGEMANG

Vi väljer att stödja organisationer och projekt som på en lokal nivå verkar för goda syften. Våra samarbetspartner är Göteborgs Räddningsmission och El Sistemas vänner i Göteborg.

- Göteborgs Räddningsmission hjälper människor i samhällets utkant. Vårt samarbete innebär att vi köper kravmärkta produkter som sylt, marmelad och must från deras ekologiska odling på Björlanda prästgård. Vi skänker också överbliven mat till deras café på Vasagatan i Göteborg och arrangerar varje år en julklappsinsamling till hemlösa och behövande.
- El Sistemas Vänner i Göteborg är en ideell förening med rötter i Venezuela som använder musik för att skapa en positiv social förändring i barns liv. Vårt samarbete innebär att vi stödjer uppbyggnaden av El Sistemas verksamhet i Göteborg och samarrangerar konserter. Runt 1 600 barn undervisas idag inom en rad olika instrument i Göteborgsområdet.

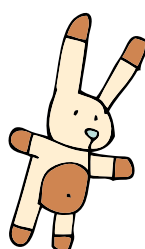
NYCKELTAL	2015	2014	2013
Avfallsåtervinning	85,0 %	80,0 %	70,9 %
Energiförbrukning per kvm	189 kWh	203 kWh	186 kWh
CO ₂ -utsläpp per kvm kopplat till vår energiförbrukning	6,4 kg	7,0 kg	7,3 kg
Ekologiska basvaror av vårt totala livsmedelssortiment, räknat i kr	12,4 %	10,0 %	3,0 %

12 121 frallor och bakverk skänktes till Göteborgs Räddningsmission.

4 000
julklappar

4 000 JULKLAPPAR samlades in under Gothia Towers årliga julklappsinsamling. Alla julklappar delades ut av Göteborgs Räddningsmission till behövande barn och unga.

67 800 kronor skänktes under julklappsinsamlingen till Göteborgs Räddningsmission. Summan gick bland annat till stödsamtal för barn, gosedjur till ensamkommande flyktingbarn och grötfrukostar på Räddningsmissionens café för hemlösa.

ISO 20121 heter den internationella hållbarhetsstandard som vi blev certifierade enligt under 2015. Certifieringen användes för första gången under OS i London 2012.

65%

65 PROCENT av våra tillsvidareanställda medarbetare har hittills genomfört den hållbarhetsutbildning som vi introducerade 2015.

100%

HUNDRA PROCENT av kaffet som vi serverar på vår mötesplats är rättvisemärkt.

Tillgänglighet

UNDER ÅRET LADE VI IN INFORMATION OM ANLÄGGNINGENS TILLGÄNGLIGHET PÅ WWW.T-D.SE FÖR ATT GÖRA DET ENKLARE FÖR ALLA ATT BESÖKA VÅR MÖTESPLATS.

STYRELSE 2015

ROGER HOLTBACK

Styrelseordförande

Huvudsaklig sysselsättning: Egen företagsgrupp samt styrelse- och rådgivningsarbete.

Övriga styrelseuppdrag: Styrelseordförande i Holtback Group AB med dotterbolag, Ellen Industrifastigheter AB, Fastighets AB Hultsteins. Styrelseledamot i IHS Inc. (USA), Rullpack AB, Trox AB, Hultsteins AB och ledamot i Stena Sfärråd.

JACK FORSGREN

Vice ordförande

Huvudsaklig sysselsättning: Egenföretagare och styrelseuppdrag.

Övriga styrelseuppdrag: Styrelseordförande i Maquire AB samt Jerrie AB, styrelseledamot i Bilia AB. Ledamot av IVA.

CARIN KINDBOM

VD och koncernchef Svenska Mässan

Huvudsaklig sysselsättning: VD och koncernchef Svenska Mässan.

Övriga styrelseuppdrag: Styrelseledamot i Handelsbanken Västra Sverige och Sten A Olssons Stiftelse för Forskning och Kultur.

JONAS RANSGÅRD

Huvudsaklig sysselsättning: Vice ordförande i Göteborgs kommunstyrelse.

Övriga styrelseuppdrag: Ordförande i Göteborgsregionens kommunalförbund, vice ordförande i Göteborgs Stadshus AB, ersättare i styrelsen för Sveriges Kommuner och Landsting (SKL).

CHARLOTTE LJUNGGREN

Huvudsaklig sysselsättning: Flygplatsdirektör Göteborg Landvetter Flygplats.

Övriga styrelseuppdrag: Styrelseledamot i Thomas Concrete Group AB och Börssällskapet.

ANNELI HULTHÉN

Huvudsaklig sysselsättning: Kommunstyrelsens ordförande i Göteborg (2015).

Övriga styrelseuppdrag: Styrelseordförande i Göteborgs Internationella Miljöpris. Styrelseledamot i VREF (Volvo Research & Educational Foundations) med flera.

TOMAS BRUNEGÅRD

Huvudsaklig sysselsättning: Egenföretagare och styrelseuppdrag.

Övriga styrelseuppdrag: Styrelseordförande i WAN-IFRA. Styrelseledamot i Stena Line BV, Mentor Medier AS, Sveriges Radio, Tbilisi, Göteborgs universitet, Räddningsmissionen, Fojo Media Institute.

CHRISTEL ARMSTRONG DARVIK

Huvudsaklig sysselsättning: VD Stena Fastigheter AB.

Övriga styrelseuppdrag: Styrelseledamot i Stiftelsen Chalmers Tekniska Högskola. Styrelsesuppleant i Fastighetsägarna Sverige AB.

HELENE ODÉNJUNG

Huvudsaklig sysselsättning: Kommunalråd i Göteborgs kommunstyrelse.

Övriga styrelseuppdrag: Styrelseledamot Stiftelsen Chalmers Tekniska Högskola, ISGR (International School of Gothenburg Region), Göteborgs Stadshus AB, KPA Pensionsförsäkringar och Göteborgspriset för hållbar utveckling.

BJARNE HOLMQVIST

Huvudsaklig sysselsättning: Egenföretagare och investerare.

Övriga styrelseuppdrag: Styrelseordförande i Wenmec AB, Örgryte Industri AB, Network Services Norden AB, Speed Identity AB. Styrelseledamot i Network Box Singapore, Tysk-Svenska Handelskammaren. Ledamot av IVA.

GÖRAN PETERSSON

Huvudsaklig sysselsättning: Advokat, medlem i Sveriges Advokatsamfund.

Övriga styrelseuppdrag: Styrelseordförande i Hallberg-Rassy AB med dotterbolag, Association of International Olympic Summer Sports (ASOIF) Legal Consultative Group, International Handball Federation (IHF) och World Sailing Ethic Commissions (Internationella Seglarförbundet).

KONCERNLEDNING 2015

CARIN KINDBOM

VD och koncernchef

Anställd sedan: 2010

Utbildning: Handelshögskolan, Göteborg.

Tidigare erfarenheter från IT- och resebranschen.

ANDERS TUFVESSON

Ekonomi- och finansdirektör

Anställd sedan: 2015

Utbildning: Handelshögskolan, Göteborg.

Tidigare erfarenheter från handelsföretag, medtech- och varvsindustrin.

DANIEL STENBÄCK

VD Gothia Towers AB

Anställd sedan: 2013

Utbildning: Handelshögskolan, Göteborg.

Tidigare erfarenheter från turism-, hotell- och restaurangbranschen.

ULRIKA LISS-DANIELS

VD Svenska Mässan Mässor och Möten AB

Anställd sedan: 2013

Utbildning: Statsvetenskap, Stockholms universitet.

Tidigare erfarenheter från detaljhandel, handelsföretag, management, reklam och PR.

ANNA FALCK

VD Bok & Bibliotek i Norden AB

Anställd sedan: 1989

Utbildning: Ekonomistudier vid Handelshögskolan och IFL, Göteborg.

Tidigare erfarenheter från mediebranschen.

MARIA AURELL

Tf. HR-direktör

Anställd sedan: 2014

Utbildning: Personalvetare, Göteborgs universitet.

Tidigare erfarenheter från arkitekt- och bemanningsbranschen.

CARINA DIEMANN

Kommunikationsdirektör

Anställd sedan: 2013

Utbildning: JMG, Göteborgs universitet.

Tidigare erfarenheter från IT och telekom-, medie-, rese- och transportbranschen.

HUVUDMANNARÅD

HUVUDMANNARÅD

Ordförande: Göran Bengtsson

1:e vice ordförande: Roger Holtback

2:e vice ordförande: Jack Forsgren

VALDA AV GÖTEBORGS KOMMUNFULLMÄKTIGE:

Anneli Hulthén

Jonas Ransgård

Helene Odenjung

VALDA AV VÄSTSVENSKA HANDELSKAMMAREN:

Jack Forsgren

Caroline Krensler

Johan Trouvé

VALDA AV FÖRETAGARNA GÖTEBORG:

Gunilla M. Almgren

Sven Persson

VALDA AV GÖTEBORGS KÖPMANNAFÖRBUND:

Kenneth Odéus

Ulla Nilsson

VALD AV AGENTURFÖRETAGEN:

Helena Waker

VALD AV CHALMERS TEKNISKA HÖGSKOLA:

Johan Carlsten

VALD AV FORDONSKOMPONENTGRUPPEN:

Fredrik Sidahl

VALD AV FÖRETAGARNA VÄSTRA GÖTALAND:

Cathrine Dellborg

VALD AV GÖTEBORGS UNIVERSITET:

Pam Fredman

VALD AV HANDELSHÖGSKOLAN VID GÖTEBORGS UNIVERSITET:

Lena Mossberg

VALD AV SVENSK HANDEL:

Johnolof Olsson

VALD AV SVERIGES REDAREFÖRENING:

Claes Berglund

VALD AV SÄLJARNAS RIKSFÖRBUND:

Peter Andersson

VALDA AV SVENSKA MÄSSANS HUVUDMANNARÅD:

Christel Armstrong Darvik

Göran Bengtsson

Tomas Brunegård

Eva Halvarsson

Bjarne Holmqvist

Roger Holtback

Finn Johnsson

Elisabeth Sandberg

Per Löjdquist

Charlotte Ljunggren

Lennart Mankert

Lars G. Malmer

Julia Norinder

Hans-Olov Olsson

Christina Rogestam

M. Johan Widerberg

REVISORER:

Aukt.rev. Helene Siberg Wendin, Ernst & Young AB

Aukt.rev. Andreas Mast, Ernst & Young AB

REVISORSSUPPLEANTER:

Aukt.rev. Staffan Landén, Ernst & Young AB

Aukt.rev. Nina Bergman, Ernst & Young AB

Styrelsen och verkställande direktören för Svenska Mässan Stiftelse, organisationsnummer 857201-2444 med säte i Göteborg, får härmed avge årsredovisning och koncernredovisning för verksamheten i stiftelsen och koncernen för räkenskapsåret 2015.

Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i tusental kronor. Uppgifter inom parentes avser föregående år.

VERKSAMHETEN

Svenska Mässan koncernen är en av norra Europas största integrerade mötesplatser. Koncernen driver i egen regi mäss-, mötes-, hotell- och restaurangverksamhet. Läget mitt i Göteborgs centrum gör att Svenska Mässan, på gångavstånd, kan erbjuda ett stort utbud av kultur, nöjen och restauranger vilket sammantaget med helhetskonceptet ger närmast unika förutsättningar på den nationella och internationella mötesmarknaden. Konceptet gör att vi kan ta ett heltäckande grepp och möta våra kunders behov, samtidigt som de olika affärsdrivande dotterbolagen skapar mervärden inom koncernen.

Svenska Mässan genomför mässor och mötesarrangemang, kongresser, event och dagkonferenser. Koncernen driver Gothia Towers som är ett av norra Europas största hotell och en av Sveriges största restaurangverksamheter med bland annat Upper House Dining, Heaven 23, West Coast, Imagine, TwentyFourSeven och Incontro. Koncernen har 726 heltidssysselsatta och hade omkring 1,8 miljoner besök under 2015. Dessa beräknades generera 2,6 miljarder kronor under året i besöksnäringseffekter till Göteborg.

Moderbolaget Svenska Mässan Stiftelse är en ekonomiskt fristående stiftelse med uppdrag att främja näringslivets intressen. Svenska Mässan Stiftelse har fem verksamhetsdrivande dotterbolag:

- Gothia Towers AB utvecklar och driver hotell-, restaurang- och mötesverksamhet.
- Svenska Mässan Mässor och Möten AB utvecklar och driver mässor och event.
- Bok & Bibliotek i Norden AB utvecklar och arrangerar Bokmässan, Nordiska Skolledarkongressen och Mediedagarna. Härutöver erbjuds experttjänster för konferenser och kongresser.
- Svenska Mässan Hotellfastigheter AB äger och förvaltar koncernens hotellfastighet.
- Mässans Gata AB äger och förvaltar koncernens kontorsfastighet.

KONCERNENS RESULTAT OCH STÄLLNING

Koncernens omsättning för 2015 uppgick till 1 182 Mkr (925), motsvarande en ökning med 28 % jämfört med föregående år. Hotellverksamheten ökade omsättningen med 130 Mkr vilket speglar en ökad rumskapacitet efter utbyggnaden av Hotel Gothia Towers. Mässportföljen har under 2015 varit starkare än under 2014 och omsättningen ökade med 54 Mkr. Koncernens övriga verksamheter såsom restauranger, seminarier och möten har bidragit till resterande omsättningsökning.

Resultat före avskrivningar uppgick till 263 Mkr (148), motsvarande en EBITDA-marginal om 22,2 % (16,1), vilket är en ökning från föregående år med 6,1 procentenheter. Rörelseresultatet uppgick till 158 Mkr (74), motsvarande en rörelsemarginal om 13,3 % (8,0). Det finansiella nettot uppgick till -55 Mkr (-36). Resultatet efter finansiella poster uppgick till 103 Mkr (37).

Koncernens kassaflöde före investeringar uppgick till 208 Mkr (135). Investeringsverksamheten uppgick till -69 Mkr (-417), vilket ger ett kassaflöde efter investeringar på 139 Mkr (-282). Amorteringar av skulder och kassaflödet från finansieringsverksamheten uppgick till -125 Mkr (244). Årets kassaflöde uppgick till 15 Mkr (-37).

Koncernens investeringar avseende byggnader, inventarier och immateriella tillgångar är huvudsakligen hänförliga till utbyggnaden av Hotel Gothia Towers. Sent på året påbörjades en investering avseende en omfattande renovering av torn 1. Fas 1 består av två våningar och kommer att genomföras under våren 2016 med en investering på 13 Mkr. Koncernens egna kapital uppgår till 539 Mkr (461).

STIFTELSENS RESULTAT OCH STÄLLNING

Moderbolagets omsättning för år 2015 uppgick till 117 Mkr (206). Rörelseresultatet uppgick till -6 Mkr (-15). Det finansiella nettot var -6 Mkr (-35) och resultat efter finansiella poster var -12 Mkr (-50). Koncernbidrag har erhållits från dotterbolagen Gothia Towers AB, Svenska Mässans Mässor och Möten AB, Mässans Gata AB och Bok & Bibliotek i Norden AB med 63 Mkr och lämnats till dotterbolaget Svenska Mässan Hotellfastigheter AB med 29 Mkr. Koncernbidragen redovisas som bokslutsdisposition.

Under året har investeringar i byggnader, inventarier samt immateriella anläggningstillgångar på 10 Mkr (44) genomförts.

Moderbolagets kassaflöde före investeringar för 2015 uppgick till 110 Mkr (-44). Moderbolagets likviditet uppgick till 30 Mkr vid årets slut. Moderbolaget disponerar 100 Mkr i avtalade ej utnyttjade kreditfaciliteter.

RISKER OCH RISKHANTERING

En redogörelse för aktuella risker och osäkerhetsfaktorer återfinns i not 2.

STYRELSEN OCH UTSKOTT

Styrelsen i Svenska Mässan Stiftelse består av tio ledamöter och en till styrelsen adjungerad arbetstagarrepresentant. Arbetsordningen för styrelsen innehåller bland annat uppgifter om ansvarsfördelning mellan styrelsen, ordföranden, verkställande direktören och styrelsens utskott. Styrelsen ansvarar för Stiftelsens organisation och förvaltning. Styrelsens arbete följer en årlig mötesplan med en fast struktur för dagordningen vid varje möte. Vid mötena deltar vid behov tjänstemän i Stiftelsen som föredragande. Under året har sex styrelsemöten avhållits. Stiftelsens revisorer har deltagit vid ett styrelsemöte under året.

Styrelsen har utsett ett revisionsutskott för kontakter med Stiftelsens revisorer samt för genomgång av planering och genomförande av revisionen. Utskottet består av styrelseledamöterna vice ordförande Jack Forsgren och Bjarne Holmqvist. För beredning av långsiktiga finansieringsfrågor har styrelsen utsett ett finansutskott som består av styrelsens ordförande Roger Holtback samt styrelseledamöterna vice ordförande Jack Forsgren och VD Carin Kindbom. För fastställande av VD:s och företagsledningens anställningsvillkor har styrelsen tillsatt ett ersättningsutskott bestående av styrelsens ordförande Roger Holtback och vice ordförande Jack Forsgren.

För beredning av större eller långsiktiga fastighetsfrågor har styrelsen utsett ett fastighetsutskott som består av styrelsens ordförande Roger Holtback samt styrelseledamöterna vice ordförande Jack Forsgren, Christel Armstrong Darvik och VD Carin Kindbom.

Styrelsearbetet utvärderas årligen och årets utvärdering gav liksom tidigare år en fortsatt positiv bild av styrelsens arbete. Styrelsen utvärderar förutom sitt eget arbete också utskottens arbete årligen och är överens om att utskottsarbetet dokumenteras, rapporteras och bedrivs på ett effektivt och bra sätt.

FÖRVÄNTNINGAR OM FRAMTIDA UTVECKLING

Svenska Mässans mål är lönsam långsiktig tillväxt. Periodiciteten av vilka mässor som genomförs kan påverka omsättning och rörelseresultatet för enstaka år. 2015 var ett högintensivt mässår. 2016 förväntas därför bli ett något svagare år vad gäller omsättning och resultat för vår mässverksamhet för att sedan återigen öka under 2017 – 2018. Hotell- och restaurangverksamheten beräknas ha en fortsatt tillväxt under 2016.

Koncernresultaträkning

KKR	NOT	2015	2014
Nettoomsättning	3, 33	1 181 512	925 314
Rörelsens kostnader			
Övriga externa kostnader	4, 33	-516 684	-426 849
Personalkostnader	5	-401 075	-349 950
Avskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar	6	-105 345	-74 659
Övriga rörelsekostnader	7	-1 048	-152
Summa rörelsens kostnader		-1 024 152	-851 610
Rörelseresultat		157 360	73 704
Resultat från finansiella intäkter och kostnader			
Resultat från andelar i intressebolag	21	-787	19
Ränteintäkter och liknande resultatposter	9	1 297	1 449
Räntekostnader och liknande resultatposter	10	-55 103	-37 965
Summa resultat från finansiella poster		-54 593	-36 497
Resultat efter finansiella poster		102 767	37 207
Skatt på årets resultat	12	-24 421	-8 720
Årets resultat		78 346	28 487
Årets resultat hänförligt till			
Moderbolaget		78 307	28 397
Minoritetsintresse		39	90

Koncernbalansräkning

KKR	NOT	2015-12-31	2014-12-31
TILLGÅNGAR			
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter	13	1 373	2 611
Varumärken	14	32 169	36 170
Goodwill	15	600	1 200
		34 142	39 981
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader, markanläggningar och mark	16	2 002 782	1 851 608
Inventarier	17, 18	292 795	296 441
Pågående nyanläggningar	19	7 578	187 654
		2 303 155	2 335 703
Finansiella anläggningstillgångar			
Andra långfristiga värdepappersinnehav	22	8 786	8 739
Summa anläggningstillgångar		2 346 083	2 384 423
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR			
Varulager			
		8 527	7 553
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		114 769	78 106
Övriga fordringar		6 610	21 994
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	23	8 042	10 656
Skattefordran		-	3 928
		129 421	114 684
Kassa och Bank		31 002	16 342
Summa omsättningstillgångar		168 950	138 579
SUMMA TILLGÅNGAR		2 515 033	2 523 002

Koncernbalansräkning (forts)

KKR	NOT	2015-12-31	2014-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital	24		
Donationer		570	570
Annat eget kapital inklusive årets resultat		538 759	460 451
Minoritetsintressen		139	248
Summa eget kapital		539 468	461 269
Avsättningar			
Avsättning för pensioner, PRI	26	81 207	81 803
Övriga avsättningar		10 763	10 703
Avsättning uppskjuten skatt	27	140 590	124 320
Summa avsättningar		232 560	216 826
Långfristiga skulder			
Skulder till kreditinstitut	28	1 504 000	1 628 500
Summa långfristiga skulder		1 504 000	1 628 500
Kortfristiga skulder			
Förskott från kunder		5 372	5 247
Pågående projekt	29	48 299	22 059
Leverantörsskulder		63 110	90 958
Skatteskuld		4 912	-
Övriga kortfristiga skulder	30	29 269	15 347
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	31	88 043	82 796
Summa kortfristiga skulder		239 005	216 407
SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL		2 515 033	2 523 002
Ställda säkerheter	32		
Fastighetsinteckningar		1 335 000	1 435 000
Kapitalförsäkring		8 661	8 614
Företagsinteckningar		24 500	24 500
		1 368 161	1 468 114
Ansvarsförbindelser			
Ansvarighet till FPG/PRI		1 624	1 636
Borgens- och garantiförbindelser		6	31
		1 630	1 667

Kassaflödesanalys för koncernen

KKR	2015	2014
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN		
Resultat efter finansiella poster	102 767	37 207
Justering för poster som ej ingår i kassaflödet, mm:		
Förändring av avsättning till pensioner	-584	2 710
Avskrivningar av anläggningstillgångar	105 345	74 659
Nedskrivning av aktier	787	-
Resultat vid utrangering	1 048	88
Betald inkomstskatt	-4	-
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapitalet	209 359	114 664
Förändring av varulager	-974	-445
Förändring av kortfristiga fordringar	-14 737	13 085
Förändring av kortfristiga skulder	14 453	7 639
Förändring av rörelsekapitalet	-1 258	20 279
Kassaflöde från den löpande verksamheten	208 101	134 943
Investeringsverksamheten		
Investeringar i anläggningstillgångar	-67 929	-416 881
Försäljning av anläggningstillgångar	-	167
Investeringar i finansiella anläggningstillgångar	-877	-
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-68 806	-416 714
Kassaflöde före finansieringsverksamheten	139 295	-281 771
Finansieringsverksamheten		
Upptagna lån från kreditinstitut	-	244 500
Amortering av skuld till kreditinstitut	-124 500	-
Utbetald utdelning till minoritet	-135	-52
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-124 635	244 448
Årets kassaflöde	14 660	-37 323
Likvida medel vid årets början	16 342	53 665
Likvida medel vid årets slut	31 002	16 342

Stiftelsens resultaträkning

KKR	NOT	2015	2014
Nettoomsättning	3, 33, 34	117 367	206 374
Rörelsens kostnader			
Övriga externa kostnader	4, 33	-36 867	-140 415
Personalkostnader	5	-52 266	-50 803
Avskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar	6	-33 676	-29 729
Övriga rörelsekostnader	7	-368	-152
Summa rörelsens kostnader		-123 177	-221 099
Rörelseresultat		-5 810	-14 725
Resultat från finansiella intäkter och kostnader			
Resultat från andelar i dotterbolag	8	7 910	-9 434
Resultat från andelar i intressebolag	21	-787	19
Ränteintäkter och liknande resultatposter	9	34 632	14 485
Räntekostnader och liknande resultatposter	10	-48 009	-39 919
Summa resultat från finansiella poster		-6 254	-34 849
Resultat efter finansiella poster		-12 064	-49 574
Bokslutsdispositioner	11	30 329	57 135
Resultat före skatt		18 265	7 561
Skatt på årets resultat	12	-3 588	-3 907
Årets resultat		14 677	3 654

Stiftelsens balansräkning

KKR	NOT	2015-12-31	2014-12-31
TILLGÅNGAR			
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter	13	1 033	2 611
Varumärken	14	31 080	34 718
		32 113	37 329
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader, markanläggningar och mark	16	602 176	611 587
Inventarier	17, 18	68 919	78 820
Pågående nyanläggningar	19	1 456	501
		672 551	690 908
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i koncernföretag	20	70 331	70 241
Andra långfristiga värdepappersinnehav	22	6 306	6 104
Långfristiga fordringar koncernföretag		485 000	425 000
		561 637	501 345
Summa anläggningstillgångar		1 266 301	1 229 582
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		116	868
Fordringar hos koncernföretag		24 872	58 951
Övriga kortfristiga fordringar		1 717	8 007
Skattefordran		3 898	3 033
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	23	5 012	4 705
		35 615	75 564
Kassa och Bank		29 917	13 473
Summa omsättningstillgångar		65 532	89 037
SUMMA TILLGÅNGAR		1 331 833	1 318 619

Stiftelsens balansräkning (forts)

KKR	NOT	2015-12-31	2014-12-31
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital	24		
Eget kapital vid årets början		256 815	253 161
Årets vinst		14 677	3 654
Eget kapital vid årets slut		271 492	256 815
Obeskattade reserver	25	78 261	74 656
Avsättningar			
Avsättning för pensioner, PRI	26	81 207	81 803
Avsättning uppskjuten skatt	27	60 490	56 902
Övriga avsättningar		7 680	7 429
Summa avsättningar		149 377	146 134
Långfristiga skulder			
Skulder till kreditinstitut	28	730 000	782 000
Skulder till koncernföretag		1 813	1 813
Summa långfristiga skulder		731 813	783 813
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		6 159	7 230
Skulder till koncernföretag		69 285	29 437
Övriga kortfristiga skulder	30	5 139	2 962
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	31	20 307	17 572
Summa kortfristiga skulder		100 890	57 201
SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL		1 331 833	1 318 619
Ställda säkerheter	32		
Fastighetsinteckningar		535 000	585 000
Kapitalförsäkring		6 181	5 979
Företagsinteckningar		24 500	24 500
		565 681	615 479
Ansvarsförbindelser			
Ansvarighet till FPG/PRI		1 624	1 636
Borgens- och garantiförbindelser		6	31
Borgen - Gothia Towers AB		1 000	1 000
Borgen - Svenska Mässan Mässor och Möten AB		1 000	1 000
Borgen - Mässans Gata AB		98 000	99 000
Borgen - Svenska Mässan Hotellfastigheter AB		676 000	747 500
		777 630	850 167

Kassaflödesanalys för stiftelsen

KKR	2015	2014
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN		
Resultat efter finansiella poster	-12 064	-49 574
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet, mm:		
Resultat vid utrangering	368	152
Förändring av avsättning till pensioner	-547	2 606
Avskrivningar av anläggningstillgångar	33 676	29 729
Nedskrivning av aktier	4 812	14 010
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapitalet	26 245	-3 077
Förändring av kortfristiga fordringar	39 947	12 666
Förändring av kortfristiga skulder	43 689	-53 216
Förändring av rörelsekapitalet	83 636	-40 550
Kassaflöde från den löpande verksamheten	109 881	-43 627
Investeringsverksamheten		
Investeringar i anläggningstillgångar	-10 470	-43 807
Försäljning av anläggningstillgångar	-	6 043
Andelar i koncernföretag	-90	-
Aktieägartillskott dotterbolag	-4 025	-14 010
Investeringar i finansiella anläggningstillgångar	-787	-
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-15 372	-51 774
Kassaflöde före finansieringsverksamheten	94 509	-95 401
Finansieringsverksamheten		
Förändring av långfristiga fordringar koncernföretag	-60 000	3 000
Upptagna lån från kreditinstitut	-	-2 000
Amortering av skuld till kreditinstitut	-52 000	-
Lämnat koncernbidrag	-28 825	-9 700
Erhållna koncernbidrag	62 760	66 525
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-78 065	57 825
Årets kassaflöde	16 444	-37 576
Likvida medel vid årets början	13 473	51 049
Likvida medel vid årets slut	29 917	13 473

Noter gemensamma för moderbolag och koncern

NOT 1.

REDOVISNINGS- OCH VÄRDERINGSPRINCIPER

ALLMÄNNA REDOVISNINGSPRINCIPER

Årsredovisningen har upprättats enligt årsredovisningslagen (1995:1554) och BFAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3).

KONCERNREDOVISNING

Koncernredovisningen omfattar Svenska Mässan Stiftelse och de bolag i vilka stiftelsen utövar ett bestämmande inflytande.

Koncernens bokslut är upprättat enligt förvärvsmetoden enligt årsredovisningslagen (1995:1554) och BFAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3). Redovisningen av rörelseförvärv bygger på enhetssynen. Det innebär att förvärvsanalysen upprättas per den tidpunkt då förvärvaren får bestämmande inflytande. Från och med denna tidpunkt ses förvärvaren och den förvärvade enheten som en redovisningsenhet. Tillämpningen av enhetssynen innebär vidare att alla tillgångar (inklusive goodwill) och skulder samt intäkter och kostnader medräknas i sin helhet även för delägda dotterföretag. Endast resultat uppkomna efter förvärvstidpunkten ingår i koncernens egna kapital. I koncernredovisningen redovisas inte bokslutsdispositioner och obeskattade reserver. Dessa delas upp i eget kapital och uppskjuten skatteskuld. Uppskjuten skatt hänförlig till årets bokslutsdispositioner ingår i koncernens skattekostnad. Resterande del av årets bokslutsdispositioner ingår i koncernens nettovinst. Den uppskjutna skatteskulden (22,0 %) redovisas som avsättningar, medan resterande del (78,0 %) tillförs koncernens egna kapital. Minoritetens andel av årets resultat redovisas direkt i anslutning till årets resultat. Eget kapital som hänförs till minoriteten återfinns på en separat rad i koncernens egna kapital.

VÄRDERINGSPRINCIPER M.M.

Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats till anskaffningsvärde om inget annat anges nedan.

FORDRINGAR

Fordringar upptas till det belopp som efter individuell bedömning beräknas inflyta.

VARULAGER

Värdering av varulager sker till det lägsta av anskaffningsvärde och verkligt värde.

REDOVISNING AV INTÄKTER

Intäkter har upptagits till verkligt värde av vad som erhållits eller kommer att erhållas utifrån utförd tjänst eller levererad vara. Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna kommer att tillgodogöras och att intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt

sätt. Projekt i form av mässor och andra arrangemang resultatavräknas i den period som de genomförs.

ERSÄTTNINGAR TILL ANSTÄLLDA

Ersättningar till anställda avser alla typer av ersättningar som koncernen lämnar till de anställda. Koncernens ersättningar innefattar bland annat löner, betald semester, betald frånvaro, bonus och ersättningar efter avslutad anställning (pensioner). Redovisning sker i takt med intjänandet. Ersättningar till anställda efter avslutad anställning avser avgiftsbestämda eller förmånsbestämda pensionsplaner. Som avgiftsbestämda planer klassificeras planer där fastställda avgifter betalas och det inte finns förpliktelser, vare sig legala eller informella, att betala något ytterligare, utöver dessa avgifter. Övriga planer klassificeras som förmånsbestämda pensionsplaner. I koncernen finns såväl avgiftsbestämda som förmånsbestämda pensionsplaner. Utgifter för avgiftsbestämda planer redovisas som en kostnad under den period de anställda utför de tjänster som ligger till grund för förpliktelsen. Koncernens övriga planer klassificeras som förmånsbestämda och beräknas enligt Tryggandelagen och redovisas i enlighet med förenklingsreglerna i BFAR 2012:1 (K3). Koncernen har även förmånsbestämda pensionsplaner som finansieras i egen regi. Uppgift om pensionsskuldens storlek erhålls från ett oberoende företag (PRI Pensionsgaranti) och redovisas enligt den erhållna uppgiften.

PÅGÅENDE PROJEKT

Pågående projekt avser framtida mässor och andra arrangemang, vilka kommer att genomföras 2016 och senare. I balansräkningen redovisas nettot av fakturering och nedlagda kostnader avseende, vid årsskiftet, pågående projekt. Nedlagda kostnader utgörs av direkta kostnader samt pålägg för skälig andel av indirekta kostnader. Vid värdering av pågående projekt, i de fall det föreligger en koncernmässig förlust av väsentligt belopp, reserveras hela den beräknade förlusten.

UTLÄNDSK VALUTA

Fordringar och skulder i utländsk valuta värderas till balansdagens kurser. Kursvinster och kursförluster på rörelsens fordringar och skulder hänförs till rörelse-resultatet och vinster och förluster på finansiella fordringar och skulder redovisas som finansiella poster.

UPPSKJUTEN SKATT

Uppskjuten skatt beräknas för balansdagens samtliga identifierade temporära skillnader mellan å ena sidan tillgångarnas eller skuldernas skattemässiga värden och å andra sidan deras redovisade värden. Uppskjutna

skattefordringar och skatteskulder beräknas med hjälp av de skattesatser som förväntas gälla för den period då ordningarna avräknas eller skulderna regleras, baserat på de skattesatser som föreligger på balansdagen.

FINANSIELLA INSTRUMENT

Finansiella instrument värderas utifrån anskaffningsvärdet. Koncernen använder finansiella instrument i form av s.k. ränteswappar för att skydda mot ränteförändringar. Koncernen har identifierat ett säkringsförhållande och tillämpar säkringsredovisning avseende dessa finansiella instrument. Se vidare beskrivning i not 35.

REDOVISNING AV LEASINGAVTAL

I koncernen redovisas operationella leasingavtal linjärt över leasingperioden. Finansiella leasingavtal redovisas som en materiell anläggningstillgång samtidigt som framtida leasingavgifter redovisas som en skuld.

ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Samtliga anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. Avskrivning sker linjärt över den förväntade nyttjandeperioden. Materiella anläggningstillgångar har delats upp på betydande komponenter när komponenterna har väsentligt olika nyttjandeperioder. Goodwill utgörs av det belopp varmed anskaffningsvärdet överstiger det verkliga värdet på koncernens andel i det förvärvade dotterföretagets nettotillgångar vid förvärvstillfället. Utgifter avseende internt upparbetade immateriella anläggningstillgångar som uppfyller kriterierna i K3 aktiveras som immateriella anläggningstillgångar. Vissa lånekostnader aktiveras.

Följande avskrivningsplaner har tillämpats:

	NYTTJANDEPERIOD (ÅR)
Mark	Skrivs ej av
Markanläggningar	20-50
Byggnader på annans mark	20
Stomme	100
Tak	30-100
Fasad	50-100
Installationer	20-30
Inre ytskikt	10-30
Byggnadsinventarier	10-50
Inventarier	3-10
Goodwill	10
Balanserade utgifter	5
Varumärken	5-10

NOT 2.

RISKER OCH RISKHANTERING

FINANSIELLA RISKER

Svenska Mässans strategi är att minimera de risker som uppstår i affärsverksamheten genom tydliga riktlinjer för finanshanteringen. Målsättningen är att aktivt hantera riskerna i skuldportföljen i enlighet med koncernens policy för finansiella risker. Svenska Mässan bedriver ett kontinuerligt arbete att identifiera finansiella risker som koncernen kan bli exponerad för. Koncernens finansiella risker sammanställs kontinuerligt och följs upp för att säkerställa att finanspolicyn efterlevs. Portföljen är väl diversifierad med olika räntebindningar och finansieringar tagna vid olika tillfällen.

Svenska Mässan koncernens finanshantering är centraliserad till Svenska Mässan Stiftelses ekonomiavdelning, för att tillvarata stordriftsfördelar samt för att minimera hanteringsrisker. Svenska Mässan Stiftelse svarar för koncernens lånefinansiering, valuta- och ränteriskhantering samt fungerar som internbank för koncernbolagens finansiella transaktioner.

VALUTARISKER

Svenska Mässan koncernen exponeras inte för några större valutarisker vad gäller fordringar och skulder. Vid annan avtalsvaluta än svenska kronor sker valutasäkring. I de fall lån tas upp i utländsk valuta skall valutasäkring ske.

Eventuella fordringar och skulder i utländsk valuta värderas till balansdagens kurser. Kursvinster och kursförluster på rörelsens fordringar och skulder hänförs till rörelseresultatet och vinster och förluster på finansiella fordringar och skulder redovisas som finansiella poster.

RÄNTERISKER

I egenskap av nettolåntagare är det viktigt för Svenska Mässan att över tiden balansera risken i skuldportföljen för att garantera kapital för den operativa verksamheten samt att skapa stabila räntekostnader över tiden. Det innebär att Svenska Mässan har som målsättning att skapa framförhållning vad gäller förändring av räntekostnader och kapitalförfall för att därigenom undvika en situation av kraftigt ökande räntekostnader och stora låneförfall som utsätter Svenska Mässan för en väsentlig risk vid refinansiering. Fastställd norm för ränterisker är en genomsnittlig räntebindningstid om 2-5 år.

Noter

DERIVATINSTRUMENT

Syftet är framförallt att förändra räntebindningen i den underliggande skuldportföljen. Den vid var tid valda räntebindningen baseras på koncernens riskpreferenser och bedömning av den framtida ränteutvecklingen. Grundprincipen vid användandet av derivatinstrument är att de ska användas i de fall det finns underliggande lån. Det innebär att andelen utestående räntederivat (netto) inte får överstiga utestående lånevolym. Räntederivat kan även användas för att förändra/förbättra kassaflödet och reducera snittränta i skuldportföljen.

Följande finansiella instrument är tillåtna:

- Ränteswap
- Förlåningsbar swap
- Stängningsbar swap
- Köpta räntetak/golv samt räntekorridor

KREDITRISK

Svenska Mässan har ingen väsentlig koncentration av kreditrisker. Koncernen har fastställda riktlinjer för att säkra att försäljning av produkter och tjänster sker till kunder med lämplig kreditvärdighet.

LIKVIDITETS- OCH REFINANSIERINGSRISK

Svenska Mässan har som målsättning att ständigt hålla en likviditetsreserv som en beredskap och säkerhet för den operativa verksamheten. Hanteringen av likviditetsrisk sker med försiktighet som utgångspunkt, vilket innebär att bibehålla tillräckliga likvida medel och tillgänglig finansiering genom avtalade kreditmöjligheter.

Likviditetsreserven kan bestå av:

- Likvida medel
- Räntebärande placeringar
- Checkkredit
- Bekräftade kreditlöften i lämplig omfattning som i normalfallet inte är väsentligt utnyttjade.

Svenska Mässan ska arbeta med minst tre olika banker för att därigenom skapa en spridning i sina engagemang och minska refinansieringsrisken. Motparter i derivatkontrakt och kassatransaktioner begränsas till finansiella institutioner med hög kreditvärdighet.

INTERN KONTROLL

Svenska Mässans interna kontroll för de finansiella riskerna syftar till att i möjligaste mån undvika att förluster uppstår på grund av felaktig hantering av betalningar, valutatransaktioner eller på grund av fel i IT-systemen. Detta omfattar bl a rutinbeskrivningar, attestinstruktioner och en regelbunden intern rapportering rörande hur finansverksamheten bedrivs. Svenska Mässan har dokumenterade rutiner och processer med en klar uppdelning mellan affärsavslut och verifiering samt rapportering av finansverksamheten.

OPERATIONELLA RISKER

Svenska Mässan arbetar med en särskild modell för riskanalys där ett antal fokuserade områden identifierats. Riskanalysen genomförs och uppdateras vid behov dock minst en gång per år.

Svenska Mässans tillgångar är till största delen investerade i anläggningen. Skador på anläggningen, förorsakade av t ex brand, kan få stora negativa konsekvenser dels i form av direkta skador på egendom dels i form av avbrott som försvårar eller omöjliggör att leva upp till åtaganden mot kunderna. Detta kan i sin tur få kunder att välja andra mäss- och mötesanläggningar. För att minska denna risk sker ett kontinuerligt arbete för att förbättra skadeförebyggande åtgärder och rutiner för säkerhet. Svenska Mässan har ett fullgott försäkrings-skydd mot såväl avbrott som egendomsskador.

Framförallt mässverksamheten präglas av stora svängningar i verksamheten mellan olika år beroende på mässportföljen för det enskilda året. Ett kontinuerligt arbete görs för att balansera fasta och rörliga kostnader för att minska känsligheten för svängningarna.

Svenska Mässan verkar på starkt konkurrensutsatta marknader och är utsatt för förändringar i konjunkturen. Stor vikt läggs vid prognoser för att i möjligaste mån förutse efterfrågans utveckling. Införsäljnings- och bokningsrapporter tillsammans med goda kundrelationer gör att Svenska Mässan har god information om marknadens svängningar.

IT-riskerna innefattar dels risken för intrång i systemen dels risken för att hårdvara skadas genom t ex brand. Intrångsriskerna minimeras genom att information hanteras i ett eget datanät som är väl skyddat av brandväggar och strikta behörighetsrutiner. Ett IT-råd har inrättats för att fastställa policy och riktlinjer samt samordna åtgärder inom bland annat IT-säkerheten.

Noter

NOT 3. NETTOOMSÄTTNINGENS FÖRDELNING

Koncernen	2015	2014
Nettoomsättningen fördelar sig enligt följande:		
Mässverksamhet	324 852	270 791
Seminarieverksamhet	59 107	42 704
Mötesverksamhet	144 944	113 137
Hotellverksamhet	398 811	268 514
Restaurangverksamhet	279 013	229 384
Fastighetsförvaltning	26 288	24 263
Omsättning före koncernjusteringar	1 233 015	948 793
Koncernjusteringar	-51 503	-23 479
Koncernomsättning	1 181 512	925 314
Stiftelsen		
Mäss-, kongress-, och konferensverksamhet	31 462	123 821
Fastighetsförvaltning	59 617	59 252
Övrig omsättning	26 288	23 301
Summa	117 367	206 374

NOT 4. ERSÄTTNING TILL REVISORERNA

	KONCERNEN		STIFTELSEN	
	2015	2014	2015	2014
Ernst & Young AB				
Revisionsuppdraget	515	490	515	490
Skatterådgivning	131	134	99	134
Övriga tjänster	127	17	127	17
Summa	773	641	741	641

Koncernens revisionsarvode avseende 2015 debiterades Stiftelsen.

Noter

NOT 5. PERSONAL

MEDELANTAL ANSTÄLLDA

	2015			2014		
	Antal kvinnor	Antal män	Summa anställda	Antal kvinnor	Antal män	Summa anställda
Stiftelsen	19	35	54	22	38	60
Dotterbolag	410	262	672	354	217	571
Koncernen totalt	429	297	726	376	255	631

LÖNER, ANDRA ERSÄTTNINGAR OCH SOCIALA KOSTNADER

	2015			2014		
	Löner och andra ersättningar	Sociala kostnader	varav pensionskostnader	Löner och andra ersättningar	Sociala kostnader	varav pensionskostnader
Stiftelsen	34 151	15 044	2 975	30 277	17 074	5 381
Dotterföretag	249 418	98 154	18 235	217 895	84 355	15 547
Koncernen totalt	283 569	113 198	21 210	248 172	101 429	20 928

Årets förändring avseende aktiverade personalkostnader beträffande pågående arbeten i stiftelsen uppgår till 0 (0).

Motsvarande belopp för koncernen uppgår till 3 144 (5 785).

Av stiftelsens pensionskostnader avser 756 (743) VD.

Av koncernens pensionskostnader avser 2 068 (1 934) VD i Svenska Mässan Stiftelse, VD i Gothia Towers AB, VD i Svenska Mässan Mässor och Möten AB, VD i Bok & Bibliotek i Norden AB samt VD i Kvalitetsmässan AB.

LÖNER OCH ANDRA ERSÄTTNINGAR FÖRDELAR SIG ENLIGT FÖLJANDE

	2015			2014		
	VD	varav rörlig ersättning	Övriga anställda	VD	varav rörlig ersättning	Övriga anställda
Stiftelsen	4 519	2 000	29 632	3 224	768	27 053
Dotterföretag	*6 100	1 034	243 318	*5 294	980	212 601
Koncernen	10 619	3 034	272 950	8 518	1 748	239 654

* Avser fyra befattningshavare, VD i Gothia Towers AB, VD i Svenska Mässan Mässor och Möten AB, VD i Bok & Bibliotek i Norden AB samt VD i Kvalitetsmässan AB.

Styrelsearvoden har utgått med 1 425 (1 378).

Med VD i Stiftelsen finns ett avtal om avgångsvederlag uppgående till en årslön. Avtalet gäller med en ömsesidig uppsägningstid om 6 månader.

KÖNSFÖRDELNING I FÖRETAGSLEDNING

	KONCERNEN		STIFTELSEN	
	2015	2014	2015	2014
Fördelning mellan män och kvinnor i företagets styrelse:				
Kvinnor	5	4	5	4
Män	5	6	5	6
Fördelning mellan män och kvinnor i företagsledningen:				
Kvinnor	5	5	5	5
Män	2	3	2	3

Noter

NOT 6. AVSKRIVNING AV MATERIELLA OCH IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Avskrivningar enligt plan fördelar sig enligt följande:	KONCERNEN		STIFTELSEN	
	2015	2014	2015	2014
Balanserade utgifter	-1 602	-1 626	-1 579	-1 626
Varumärken	-4 106	-532	-3 743	-169
Goodwill	-677	-601	-	-
Byggnader och markanläggningar	-44 899	-27 315	-12 102	-11 808
Fastighetsinventarier	-26 244	-23 499	-13 301	-13 603
Övriga inventarier	-27 817	-21 086	-2 951	-2 523
Summa	-105 345	-74 659	-33 676	-29 729

NOT 7. ÖVRIGA RÖRELSEKOSTNADER

	KONCERNEN		STIFTELSEN	
	2015	2014	2015	2014
Förlust vid utrangering av byggnader	-178	-	-48	-
Förlust vid kostnadsföring av pågående nyanläggningar	-220	-	-220	-
Förlust vid utrangering av fastighetsinventarier	-227	-152	-100	-152
Förlust vid utrangering av övriga inventarier	-423	-	-	-
Summa	-1 048	-152	-368	-152

NOT 8. RESULTAT FRÅN ANDELAR I DOTTERBOLAG

	STIFTELSEN	
	2015	2014
Bok & Bibliotek i Norden AB:		
Utdelning	11 935	4 575
Nedskrivning av aktier	-4 025	-13 434
Svenska Mässan Mässor och Möten AB		
Nedskrivning av aktier	-	-575
Summa	7 910	-9 434

Stiftelsen har erhållit koncernbidrag från Bok & Bibliotek i Norden AB om 5 161 (17 222).

Aktieägartillskott har lämnats till dotterbolaget Bok & Bibliotek i Norden AB för återställande av avgivet koncernbidrag. om en följd av dessa två egna kapitaltransaktioner så har lämnat aktieägartillskott samtidigt skrivits ned om samma belopp.

NOT 9. RÄNTEINTÄKTER OCH LIKNANDE RESULTATPOSTER

	KONCERNEN		STIFTELSEN	
	2015	2014	2015	2014
Ränteintäkter koncernföretag	-	-	34 521	13 745
Övriga ränteintäkter	1 297	1 449	111	740
Summa	1 297	1 449	34 632	14 485

Noter

NOT 10. RÄNTEINTÄKTER OCH LIKNANDE RESULTATPOSTER

	KONCERNEN		STIFTELSEN	
	2015	2014	2015	2014
Övriga räntekostnader	-55 103	-37 965	-48 009	-39 919
Summa	-55 103	-37 965	-48 009	-39 919

NOT 11. BOKSLUTSDISPOSITIONER

	STIFTELSEN	
	2015	2014
Lämnat koncernbidrag	-28 825	-9 700
Erhållna koncernbidrag	62 760	66 525
Överavskrivningar, inventarier	-3 606	-
Återföring av överavskrivningar, inventarier	-	310
Summa	30 329	57 135

NOT 12. SKATT PÅ ÅRETS RESULTAT

	KONCERNEN		STIFTELSEN	
	2015	2014	2015	2014
Aktuell skatt	-8 148	-	-	-
Förändring av uppskjuten skatt avseende underskottsavdrag	-900	-477	-458	-919
Förändring av uppskjuten skatt avseende temporära skillnader	-15 373	-8 243	-3 130	-2 988
Summa	-24 421	-8 720	-3 588	-3 907
Redovisat resultat före skatt	102 767	37 207	18 265	7 561
Skatt på redovisat resultat enligt gällande skattesats (22%)	-22 609	-8 186	-4 019	-1 663
Skatteeffekt av:				
Nedskrivning av aktier i dotterbolag	-	-	-886	-3 082
Utdelning från andel i dotterbolag	-	-	2 626	1 007
Övriga ej avdragsgilla kostnader	-1 726	-569	-1 367	-276
Övriga ej skattepliktiga intäkter	63	167	58	107
Avskrivningar på goodwill	-149	-132	-	-
Redovisad skatt	-24 421	-8 720	-3 588	-3 907

Noter

NOT 13. BALANSERADE UTGIFTER

	KONCERNEN		STIFTELSEN	
	2015-12-31	2014-12-31	2015-12-31	2014-12-31
Ingående anskaffningsvärden	8 132	8 132	8 132	8 132
Årets aktiverade utgifter	364	-	-	-
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	8 496	8 132	8 132	8 132
Ingående avskrivningar	-5 520	-3 894	-5 520	-3 894
Årets avskrivningar	-1 602	-1 626	-1 579	-1 626
Utgående ackumulerade avskrivningar	-7 122	-5 520	-7 099	-5 520
Utgående restvärde enligt plan	1 373	2 611	1 033	2 611

NOT 14. VARUMÄRKEN

	KONCERNEN		STIFTELSEN	
	2015-12-31	2014-12-31	2015-12-31	2014-12-31
Ingående anskaffningsvärden	36 702	2 507	34 887	692
Årets aktiverade utgifter	105	34 195	105	34 195
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	36 807	36 702	34 992	34 887
Ingående avskrivningar	-532	-	-169	-
Årets avskrivningar	-4 106	-532	-3 743	-169
Utgående ackumulerade avskrivningar	-4 638	-532	-3 912	-169
Utgående restvärde enligt plan	32 169	36 170	31 080	34 718

NOT 15. GOODWILL

	KONCERNEN	
	2015-12-31	2014-12-31
Ingående anskaffningsvärden	6 073	6 073
Anskaffat under året	77	-
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	6 150	6 073
Ingående avskrivningar	-4 873	-4 272
Årets avskrivningar	-677	-601
Utgående ackumulerade avskrivningar	-5 550	-4 873
Utgående restvärde enligt plan	600	1 200

Noter

NOT 16. BYGGNADER, MARKANLÄGGNINGAR OCH MARK

	KONCERNEN		STIFTELSEN	
	2015-12-31	2014-12-31	2015-12-31	2014-12-31
Ingående anskaffningsvärden	2 140 635	1 574 229	782 226	776 926
Inköp	2 223	7 239	2 739	4 088
Omföring från pågående arbeten	194 029	559 167	-	1 212
Övriga försäljningar och utrangeringar	-374	-	-150	-
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	2 336 513	2 140 635	784 815	782 226
Ingående avskrivningar	-289 027	-261 712	-170 639	-158 831
Övriga försäljningar och utrangeringar	195	-	102	-
Årets avskrivningar	-44 899	-27 315	-12 102	-11 808
Utgående ackumulerade avskrivningar	-333 731	-289 027	-182 639	-170 639
Utgående restvärde enligt plan	2 002 782	1 851 608	602 176	611 587

Uppgifter om förvaltningsfastigheter

Koncernen äger fastigheter Heden 34:16, Heden 34:21 och Heden 34:22 i Göteborgs kommun. Fastigheterna har värderats externt av Bryggan Fastighetsekonomi och det totala marknadsvärdet uppgick till 3 700 Mkr. Redovisat värde på fastigheterna uppgår till 2 003 Mkr (1 852). Stiftelsen äger fastighet Heden 34:16. Värderingen uppgick till 1 250 Mkr. Redovisat värde på fastigheten uppgår till 602 Mkr (612).

NOT 17. FASTIGHETSINVENTARIER

	KONCERNEN		STIFTELSEN	
	2015-12-31	2014-12-31	2015-12-31	2014-12-31
Ingående anskaffningsvärden	513 175	439 352	267 505	266 639
Inköp	463	1 312	1 129	1 608
Omföring från pågående arbeten	25 572	73 329	-	14
Övriga försäljningar och utrangeringar	-3 130	-818	-999	-756
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	536 080	513 175	267 635	267 505
Ingående avskrivningar	-315 109	-292 274	-193 845	-180 844
Övriga försäljningar och utrangeringar	2 903	664	898	602
Årets avskrivningar	-26 244	-23 499	-13 301	-13 603
Utgående ackumulerade avskrivningar	-338 450	-315 109	-206 248	-193 845
Utgående restvärde enligt plan	197 630	198 066	61 387	73 660

Noter

NOT 18. ÖVRIGA INVENTARIER

	KONCERNEN		STIFTELSEN	
	2015-12-31	2014-12-31	2015-12-31	2014-12-31
Ingående anskaffningsvärden	309 493	260 060	24 108	21 908
Inköp	11 096	17 430	4 755	3 410
Omföring från pågående arbeten	13 932	33 939	567	-
Försäljning till koncernbolag	-	-	-	-281
Övriga försäljningar och utrangeringar	-9 915	-1 936	-2 265	-929
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	324 606	309 493	27 165	24 108
Ingående avskrivningar	-211 117	-191 866	-18 947	-17 616
Försäljning till koncernbolag	-	-	-	263
Övriga försäljningar och utrangeringar	9 492	1 835	2 265	929
Årets avskrivningar	-27 817	-21 086	-2 951	-2 523
Utgående ackumulerade avskrivningar	-229 442	-211 117	-19 633	-18 947
Utgående restvärde enligt plan	95 164	98 376	7 532	5 161

NOT 19. PÅGÅENDE NYANLÄGGNINGAR

	KONCERNEN		STIFTELSEN	
	2015-12-31	2014-12-31	2015-12-31	2014-12-31
Ingående anskaffningsvärden	187 654	497 381	501	7 245
Om och nybyggnad	53 677	356 708	1 742	506
Försäljning till koncernbolag	-	-	-	-6 024
Omföring till byggnad	-194 029	-559 167	-	-1 212
Omföring till fastighetsinventarier	-25 572	-73 329	-	-14
Omföring till inventarier	-13 932	-33 939	-567	-
Kostnadsföring	-220	-	-220	-
Utgående nedlagda kostnader	7 578	187 654	1 456	501

Aktivering av ränteutgifter har skett i koncernen med 429 (15 399).

Noter

NOT 20. ANDELAR I KONCERNFÖRETAG

Koncernföretag	Organisationsnummer	Säte
Bok & Bibliotek i Norden AB	556282-7625	Göteborg
Sweden MEETX AB	556265-4011	Göteborg
Mässans Gata AB	556570-3518	Göteborg
Svenska Mässan Hotellfastigheter AB	556174-1116	Göteborg
Gothia Towers AB	556115-3601	Göteborg
Svenska Mässan Mässor och Möten AB	556455-7725	Göteborg
Kvalitetsmässan AB	556980-5657	Göteborg
Gothia Towers Restauranger AB (vilande)	556666-7316	Göteborg

Stiftelsens dotterföretag	Antal	Innehav %	Bokfört värde
Bok & Bibliotek i Norden AB	39 834	99	9 359
Gothia Towers Restauranger AB	1 000	100	1 006
Mässans Gata AB	1 000	100	18 078
Svenska Mässan Hotellfastigheter AB	1 000	100	39 993
Gothia Towers AB	1 000	100	1 632
Svenska Mässan Mässor och Möten AB	200	100	263
Summa			70 331

NOT 21. ANDELAR I INTRESSEBOLAG

	Organisationsnummer	Säte
Mentor Communication Group AB	556478-9468	Stockholm

	Antal	Innehav %
Mentor Communication Group AB	383 692	19,5

	Koncernen	Stiftelsen
Bokfört värde 2014-12-31	-	-
Inköp	787	787
Nedskrivning	-787	-787
Bokfört värde 2015-12-31	-	-

Noter

NOT 22. ANDRA LÅNGFRISTIGA VÄRDEPAPPERSINNEHAV

	Antal	Innehav %	Bokfört värde
Svensk Turism AB	1 000	1	100
Göteborg & Co Träffpunkt AB	1 500	5	25
Kapitalförsäkring Stiftelsen			6 181
Summa Stiftelsen			6 306
Kapitalförsäkring koncernbolag			2 480
Summa Koncernen			8 786

NOT 23. FÖRUTBETALDA KOSTNADER OCH UPPLUPNA INTÄKTER

	KONCERNEN		STIFTELSEN	
	2015-12-31	2014-12-31	2015-12-31	2014-12-31
Förutbetalda försäkringspremier	2 171	2 196	1 732	1 810
Upplupet medarrangörsarvode	-	2 150	-	-
Förutbetalda licensavgifter	2 625	1 495	2 625	1 495
Förutbetalda serviceavgifter	950	906	457	211
Upplupna fastighetsintäkter	267	84	198	84
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	2 029	3 825	-	1 105
Summa	8 042	10 656	5 012	4 705

NOT 24. FÖRÄNDRING AV EGET KAPITAL

	Donationer	Annat eget kapital inkl	Minoritets-intresse	Summa
		årets resultat		
Koncernen				
Eget kapital 2014-12-31	570	460 451	248	461 269
Årets resultat	-	78 307	39	78 346
Lämnad utdelning	-	-	-135	-135
Förvärv minoritet	-	-	-13	-13
Eget kapital 2015-12-31	570	538 759	139	539 468
	Donationer	Övrigt eget kapital	Årets resultat	Summa
Stiftelsen				
Eget kapital 2014-12-31	570	252 591	3 654	256 815
Överföring resultat föregående år	-	3 654	-3 654	-
Årets resultat	-	-	14 677	14 677
Eget kapital 2015-12-31	570	256 245	14 677	271 492

Noter

NOT 25. OBESKATTADE RESERVER

	STIFTELSEN	
	2015-12-31	2014-12-31
Akkumulerade överavskrivningar, inventarier	78 261	74 656
Summa	78 261	74 656

NOT 26. AVSÄTTNING FÖR PENSIONER, PRI

	KONCERNEN		STIFTELSEN	
	2015-12-31	2014-12-31	2015-12-31	2014-12-31
Belopp vid årets ingång	81 803	79 235	81 803	79 235
Årets avsättningar	2 780	5 745	2 780	5 745
Under året ianspråktaga belopp	-3 376	-3 177	-3 376	-3 177
Belopp vid periodens utgång	81 207	81 803	81 207	81 803

NOT 27. AVSÄTTNING UPPSKJUTEN SKATT

	KONCERNEN		STIFTELSEN	
	2015-12-31	2014-12-31	2015-12-31	2014-12-31
Uppskjuten skatt avser:				
Temporär skillnad mellan skattemässigt och bokfört värde på byggnader	104 551	100 784	62 180	59 998
Obeskattade reserver	38 409	27 898	-	-
Övrigt	-2 370	-4 362	-1 690	-3 096
Summa	140 590	124 320	60 490	56 902

NOT 28. SKULDER TILL KREDITINSTITUT

	KONCERNEN		STIFTELSEN	
	2015-12-31	2014-12-31	2015-12-31	2014-12-31
Skulder med förfallotidpunkt 1-5 år	1 504 000	1 628 500	730 000	782 000
Skulder med förfallotidpunkt överstigande 5 år	-	-	-	-
Summa	1 504 000	1 628 500	730 000	782 000

Beviljad checkräkningskredit i stiftelsen uppgår i koncernen till 100 Mkr (100 Mkr). Checkräkningskrediten utnyttjades ej per balansdagen.

Noter

NOT 29. PÅGÅENDE PROJEKT

	KONCERNEN		STIFTELSEN	
	2015-12-31	2014-12-31	2015-12-31	2014-12-31
Förskotts fakturering	90 669	64 434	-	-
Nedlagda kostnader	-42 370	-42 375	-	-
Summa	48 299	22 059	-	-

NOT 30. ÖVRIGA KORTFRISTIGA SKULDER

	KONCERNEN		STIFTELSEN	
	2015-12-31	2014-12-31	2015-12-31	2014-12-31
Personalskatt, sociala avgifter	15 389	13 731	1 587	1 611
Mervärdeskatt	11 534	-	3 518	-
Övriga skulder	2 346	1 616	34	1 351
Summa	29 269	15 347	5 139	2 962

NOT 31. UPPLUPNA KOSTNADER OCH FÖRUTBETALDA INTÄKTER

	KONCERNEN		STIFTELSEN	
	2015-12-31	2014-12-31	2015-12-31	2014-12-31
Upplupen semesterlöneskuld	30 351	28 299	3 393	3 474
Övriga upplupna personalrelaterade kostnader	26 443	26 984	3 777	4 452
Upplupna projektkostnader	2 201	2 233	-	-
Upplupna fastighetskostnader	7 033	5 781	365	-
Förutbetalda hyresintäkter	6 634	6 021	2 115	2 089
Upplupna räntekostnader	6 476	4 219	6 139	3 513
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	8 905	9 259	4 518	4 044
Summa	88 043	82 796	20 307	17 572

NOT 32. STÄLLDA SÄKERHETER

	KONCERNEN		STIFTELSEN	
	2015-12-31	2014-12-31	2015-12-31	2014-12-31
För egna skulder				
Avseende pensionsförpliktelser:				
Fastighetsinteckningar	25 000	25 000	25 000	25 000
Företagsinteckningar	24 500	24 500	24 500	24 500
Kapitalförsäkring	8 661	8 614	6 181	5 979
Avseende skulder till kreditinstitut:				
Fastighetsinteckningar	1 310 000	1 410 000	510 000	560 000
Summa	1 368 161	1 468 114	565 681	615 479

Noter

NOT 33. OPERATIONELLA LEASINGAVTAL

	KONCERNEN		STIFTELSEN	
	2015	2014	2015	2014
Kostnadsförda leasingavgifter avseende operationella leasingavtal	1 055	1 036	438	640
Framtida minimileaseavgifter avseende ej uppsägningsbara operationella leasingavtal:				
Ska betalas inom 1 år	931	785	439	495
Ska betalas inom 1-5 år	576	764	192	262
Ska betalas senare än 5 år	-	-	-	-
	1 507	1 549	631	757
Intäktsförda leasingintäkter avseende operationella leasingavtal	26 169	24 228	59 617	59 244
Framtida minimileaseintäkter avseende ej uppsägningsbara operationella leasingavtal:				
Ska erhållas inom 1 år	16 388	17 984	53 384	57 801
Ska erhållas inom 1-5 år	39 746	14 957	6 288	12 200
Ska erhållas senare än 5 år	177	132	75	-
	56 311	33 073	59 747	70 001

NOT 34. INKÖP OCH FÖRSÄLJNING MELLAN KONCERNFÖRETAG

Stiftelsens inköp från koncernföretag uppgår till 14,5 % (56,0 %) av rörelsens kostnader utöver fastighetsskatt. Stiftelsens försäljning till koncernföretag uppgår till 93,2 % (60,4 %) av total försäljning.

NOT 35. FINANSIELLA INSTRUMENT

Svenska Mässan Stiftelse har som målsättning med den finansiella hanteringen att skapa framförhållning vad gäller förändring av räntekostnader och därigenom undvika kraftigt ökade sådana. Svenska Mässan Stiftelses ränteswappar hade per 2015-12-31 ett beräknat negativt marknadsvärde på -178,7 Mkr. Volymen på derivaten ryms väl inom befintlig kreditvolym och innebär därför ingen ökad risk. Stiftelsens resultat belastas löpande med den avtalade fasta räntan vilket även motsvarar kassaflödeseffekten i avtalen.

GÖTEBORG 2016-03-01

Roger Holtback
Ordförande

Helene Odenjung

Bjarne Holmqvist

Jack Forsgren
Vice ordförande

Jonas Ransgård

Charlotte Ljunggren

Anneli Hulthén

Tomas Brunegård

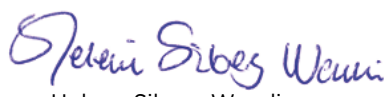

Christel Armstrong Darvik

Carin Kindbom
Verkställande direktör

VÅR REVISIONSBERÄTTELSE HAR LÄMNATS 2016-03-01

Helene Siberg Wendin
Auktoriserad revisor

Andreas Mast
Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

Till styrelsen i Svenska Mässan Stiftelse, org.nr 857201-2444

RAPPORT OM ÅRSREDOVISNINGEN OCH KONCERNREDOVISNINGEN

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Svenska Mässan Stiftelse för år 2015. Stiftelsens årsredovisning och koncernredovisning ingår i den tryckta versionen av detta dokument på sidorna 28-53.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar för årsredovisningen

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och för den interna kontroll som styrelsen och verkställande direktören bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen och koncernredovisningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att vi följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen och koncernredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen och koncernredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur stiftelsen upprättar årsredovisningen och koncernredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i stiftelsens interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen och koncernredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av stiftelsens och koncernens finansiella ställning per den 31 december 2015 och av dess finansiella resultat och kassaflöden för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

RAPPORT OM ANDRA KRAV ENLIGT LAGAR OCH ANDRA FÖRFATTNINGAR

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning av Svenska Mässan Stiftelse för år 2015.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för förvaltningen enligt stiftelselagen och stiftelseförordnandet.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala oss om förvaltningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige.

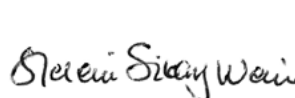
Som underlag för vårt uttalande om förvaltningen har vi utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i stiftelsen för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningskyldig mot stiftelsen eller om det finns skäl för entledigande. Vi har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Enligt vår uppfattning har styrelseledamöterna och verkställande direktören inte handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen.

Göteborg den 1 mars 2016

Helene Siberg Wendin
Auktoriserad revisor

Andreas Mast
Auktoriserad revisor

Bilden visar en del av Upper House Grand Executive Suite. Med sitt gigantiska panorama-fönster i två plan på våning 22-23 erbjuder den en spektakulär vy över Göteborg. Sviten har generösa ytor, stort badrum, pentry, matsalsbord och en walk-in-closet.

Carin Kindbom, President and CEO of the Swedish Exhibition & Congress Centre and Roger Holtback, chairman of the board of the Swedish Exhibition & Congress Centre Foundation.

ACCELERATING FROM A RECORD YEAR

A conversation about development with Roger Holtback, chairman of the board and Carin Kindbom, President and CEO

Following an unprecedented 2015 with new international events, conferences and successful fairs, Roger and Carin look ahead to 2016. A year focusing on refining the operations, and on new visitors and collaborations. The conversation moves from recent success factors, via business models with new visitor flows and the foundation's unique advantages, to the reason why continuing development is the only way forward. And what those plans actually look like.

How would you sum up 2015?

CARIN: "As a positive and successful year. We achieved and exceeded our targets, not least with a new sales record of EUR 127m (SEK 1,182m), up from EUR 100m (SEK 925m) in 2014. The Swedish Exhibition & Congress Centre has therefore achieved an explicit intermediate target of becoming a billion kronor business. Moreover, we increased pre-tax profit by 178% to EUR 11m (SEK 103m). The profit for 2015 provides a strong basis as we move forward."

ROGER: "Our new investments have enabled us to generate real organic growth through new visitors. This generates, in turn, considerably better cash flows and revenues.

At the same time, our equity ratio has increased, despite having invested more than EUR 129m (SEK 1.2 billion) since 2011 in the Triple Tower project alone. This has placed us on a new level, providing a more interesting potential for the whole facility. Thanks to an excellent 2015, we have the financial muscle to accelerate our development at a faster rate than previously planned."

CARIN: "Above all, 2015 has shown that we're on the right track, that we've chosen to invest in the right things and develop the business in the right direction, with positive signals from the market. We've increased the number of visits by 26% to 1.8 million and driven new visitor flows to Gothenburg. The targets set in connection with our investments in the period 2011-2014 have already been fulfilled, but that doesn't mean that we're finished yet. We've just seen the beginning of business in new segments and markets with considerable potential."

What is behind your success?

CARIN: "Our success is a combination of many things: the right investments, strong fair brands and good cooperation with our environment. Our focus on increasing the share of international visitors has been successful, and the strategy of offering a total experience, with a flow-based business model, has played a key role. More opportunities for experiences create new behaviours that generate new revenues.

"One example is our five-star Upper House concept, which opened in 2013 with hotel, fine dining and spa. This concept is now established in the market, attracting totally new visitors. A concept such as Upper House also contributes to changing the behaviour of conference delegates, who sometimes stay an extra night due to the experience opportunity.

Our focus on The Theatre, whose shows enhance the visitor experience, functions in the same way. The fair and meetings industry is very much part of the experience industry today."

ROGER: "We've created a pulse at the Swedish Exhibition & Congress Centre, which we're fiercely protective of. People can meet here in an exciting and natural way. Competitors in a sporting event can mix with delegates at a medical congress, and not least Gothenburgers in general."

"WE'VE INCREASED
THE NUMBER OF VISITS
BY 26% TO 1.8 MILLION
AND DRIVEN NEW
VISITOR FLOWS TO
GOTHENBURG."

CARIN KINDBOM

What were the single largest events in 2015?

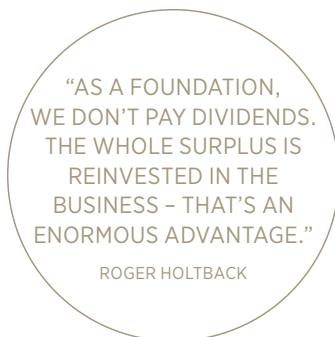
CARIN: "We had a strong fair programme including Scanpack, Kvalitetsmässan (Quality Fair), Elfack and Göteborg Book Fair, but also organised more international conferences and congresses than previously. Two of the single largest congresses were the World of Coffee in June attended by 6,100 baristas and coffee producers from 81 countries, and the Euro Attractions Show in October attended by 7,500 delegates from the international amusement park industry, who visited the Swedish Exhibition & Congress Centre, Liseberg amusement park and Gothenburg. We also moved up to a whole new level in the international meetings industry, winning our first 1,000-room contract with a large global company for 1,000 hotel rooms and everything from meeting rooms to restaurants all under one roof."

Who benefits from the Swedish Exhibition & Congress Centre's successful 2015?

ROGER: "The foundation's purpose is to promote the interests of the business sector, which was realised during the year, so we benefit both Gothenburg and Gothenburgers."

"The Swedish Exhibition & Congress Centre Foundation is an important independent player. We seek collaborations with all key stakeholders in the region to strengthen the city's opportunities for increasing visitor industry revenue. At the same time, we conduct and organise operations like any other business. We're a profit-making business, dependent on good earnings and cash flows to finance our investments and expansion. But we don't pay dividends. The whole surplus is reinvested in the business – that's an enormous advantage."

CARIN: "According to HUI Research, we contributed EUR 280m (SEK 2.6 billion) in visitor industry revenue to the Gothenburg region in 2015. A sum spent on shopping, taxis, hotels, restaurants and so on. This shows that we attracted both new visitors and business to the city. Moreover, HUI Research estimates that we contributed to over 1,100 full-time jobs in Gothenburg, in addition to our 726 full-year equivalent employees, so our business certainly promotes the business sector in several ways."

How are you affected by the development of the meetings industry?

CARIN: "Demand for personal, high-quality meetings and experiences has been on the rise for a long time and doesn't look like slowing. On the contrary. The global meetings industry is growing. At the same time, competition is increasing and the major players are investing heavily. But that's positive for the Swedish Exhibition & Congress Centre. It shows that our initiatives and long-term strategy are right."

ROGER: "There's only one way forward for us and that's development and growth. We can't stand still at any stage. To be sure, we can consolidate and refine, but to attract more visitors from the whole world we have to meet the new competition and get better at everything. In order to maintain high international competitiveness at all levels, we've been influenced and inspired by other international facilities and venues in Europe, the US and Asia."

What is the plan for 2016?

CARIN: "We'll be focusing on further refining the operations and preparing ourselves for the major development projects in the period 2016–2030. We've fulfilled many targets but we

can still accomplish much within the scope of our investments. There's an opportunity to increase capacity utilisation. We can, for example, increase the number of hotel nights by smoothing out seasonal variations. Other areas of the facility can and should increase their capacity utilisation as well."

ROGER: "We're driven by a passion to try and exceed every visitor's expectations – another reason why we can't stand still. The visitor should take away a greater experience than the actual purpose of the visit. So there's always a potential to enhance the quality of our offerings."

Are there any concrete examples of what will be happening in 2016?

CARIN: "We have an exciting year ahead of us, with around 2,000 fairs, meetings, congresses and conferences. We began 2016 by organising an international conference for a major global company, and we'll be hosting more international meetings during the year. One innovation and an example of product development is GöteborgsVarvet,

which is relocating to the Swedish Exhibition & Congress Centre in May. Around 80,000 runners will collect their race bibs from us, while we're organising a brand new sports and health fair, GöteborgsVarvet Expo, with offerings for competitors and visitors."

ROGER: "We have a city centre location that is totally unique to us, in the heart of the city and Scandinavia. During the year we'll continue cooperating with the city's universities, business sector, arts organisations and especially our immediate neighbours, such as Liseberg amusement park. Jointly, the cake is bigger and the visitor experience is heightened."

In 2015 you submitted a request for an expansion masterplan and a response is expected in 2016. How is that looking?

ROGER: "The Swedish Exhibition & Congress Centre wants to be one of the engines of growth in Gothenburg. This requires us to develop continuously. At the same time, we want to exploit our unique, fantastic location in the city centre and cooperate with our environment. The City of Gothenburg is currently preparing major infrastructure improvements, including the West Link and a station adjacent to our entrance on Korsvägen. This will entail demands on the development of the urban environment: housing near stations, business start-ups and jobs. All to attract manpower to a more interesting and creative city. With its ambitions and a clear plan, the Swedish Exhibition & Congress Centre is in the very midst of this process."

CARIN: “We’re planning to develop the facility in three different areas: new entrances, new towers and an extension to our exhibition halls. Everything is scheduled to take place in three phases between 2016 and 2030. In the first phase, we will build a new entrance and improve the area around Mölndalsån river to the east. At about the same time as we start on the eastern entrance, we will start construction of our fourth tower, located at the north-east corner of the Swedish Exhibition & Congress Centre.

“In the second phase, we will build our fifth tower, with our new main entrance on Korsvägen, which will be the first thing many visitors see on arrival in the city. This will develop the already well-known silhouette by extending the line of today’s towers.

“In the third phase, we will develop the whole fair and conference facility, creating opportunities for an even more natural and lively atmosphere at ground level, with new meeting experiences, shopping and much else.”

Why will your long-term plans be successful?

ROGER: “The Swedish Exhibition & Congress Centre’s vision is ‘to be Europe’s most attractive venue by offering the best overall experience. It’s not a slogan, it’s a commitment. We have a management that has accepted the challenge. We have the financial muscle. We have visitors who endorse our strategy. We have the trust of and good cooperation with our environment. We have a common agenda with Gothenburg whose vision is ‘a sustainable city open to the world’. But to succeed in achieving our vision we also need some luck – that the stars are in the right place on our journey forwards!”

CARIN: “Our core values of engagement, cooperation and boldness permeate everything we do and help us to stay on course. Today we have large tangible assets but our employees, who have daily contact with our customers, are easily our most important asset. Together we will bring the world to Gothenburg and take Gothenburg out into the world.”

The exchange rate used for this translation to convert SEK into EUR was 9,30 SEK.

The Swedish Exhibition & Congress Centre’s city centre location is unique and within walking distance of everything the city has to offer.

The fair and meetings industry is part of the experience industry today.

Flashdance the Musical and Peter Jöback’s Christmas show Jag kommer hem igen till jul (I’ll be home again for Christmas) were 2015’s biggest shows at The Theatre.

FIVE-YEAR SUMMARY

	2015	2014	2013	2012	2011
SUMMARY INCOME STATEMENTS (SEKM)					
Operating income	1,182	925	786	901	809
Operating expenses	-1,024	-851	-738	-783	-738
Operating profit	158	74	47	118	71
Net financial items	-55	-37	-31	-43	-40
Profit after financial items	103	37	16	75	31
Tax	-25	-9	-4	1	-9
Net profit for the year	78	28	12	76	22
SUMMARY BALANCE SHEETS (SEKM)					
Intangible assets	34	40	9	8	8
Property, plant and equipment	2,303	2,336	2,025	1,643	1,396
Financial assets	9	9	8	8	13
Inventories and current receivables	138	122	135	110	116
Cash and cash equivalents	31	16	54	85	140
Total assets	2,515	2,523	2,230	1,854	1,673
Equity	539	461	433	420	344
Provisions	233	217	205	198	202
Non-current liabilities to credit institutions	1,504	1,629	1,384	1,040	935
Current liabilities	239	216	209	195	192
Total equity, provisions and liabilities	2,515	2,523	2,230	1,854	1,673
TRADE FAIRS AND EVENTS					
Number of own events	22	22	19	27	17
Number of other events	34	25	24	14	19
Number of exhibitors	8,140	6,276	6,074	6,67	6,061
Number of visitors	631,776	608,714	541,675	541,722	564,948
Conference person days	310,936	311,086	310,374	245,905	263,742
Area sold, sq.m.	166,635	157,641	129,389	184,496	150,308
HOTEL BUSINESS					
Room nights sold, Gothia Towers	264,890	193,158	178,379	176,873	191,611
Occupancy rate, %	61.9	69.7	72.3	73.0	75.7

KEY FINANCIAL RATIOS

	2015	2014	2013	2012	2011
MARGINS					
EBITDA margin, %	22.2	16.1	14.8	20.5	16.9
EBT margin, %	8.7	4.0	2.1	8.4	3.8
Interest coverage ratio, times	2.9	2.0	1.5	2.9	1.7
RETURN ON CAPITAL					
Return on operating capital, %	7.4	3.7	2.9	9.0	6.0
Return on capital employed, %	7.4	3.7	3.1	8.0	5.6
Return on total capital, %	6.3	3.2	2.6	6.5	4.5
CAPITAL STRUCTURE					
Equity, SEKm	539	461	433	420	344
Equity as a percentage of operating capital, %	25.5	23.2	26.5	31.9	29.2
Equity ratio, %	21.4	18.3	19.4	22.7	20.6
CASH FLOW					
Cash flow from operating activities before changes in operating capital, SEKm	209	115	80	153	106
PERSONNEL					
Average number of employees	726	631	603	600	599
Spin-off effect in Gothenburg, SEKm	2,621	2,329	2,150	2,337	2,125

DEFINITIONS OF KEY RATIOS

EBITDA margin: Earnings before interest, tax, depreciation and amortization as a percentage of net sales.

EBT margin: Earnings before tax as a percentage of net sales.

Interest coverage ratio: Profit after net financial items plus financial expenses divided by financial expenses.

Return on operating capital: Operating profit as a percentage of average operating capital.

Return on capital employed: Operating profit plus financial income as a percentage of average capital employed.

Return on total capital: Operating profit plus financial income as a percentage of average total assets.

Equity ratio: Equity divided by total assets as at the reporting date.

Operating capital: Total assets less cash and cash equivalents, financial assets and non-interest-bearing liabilities.

Capital employed: Total assets less non-interest-bearing liabilities (including deferred tax liabilities).

Our ambition is that all products used in the daily operation should be ecolabelled with the EU Ecolabel, the Nordic Ecolabel or Good Environmental Choice.

We have beehives and a kitchen garden on the roof of the central tower, supplying Upper House Dining with honey and vegetables.

During the year we began collaboration with the non-profit association Friends of El Sistema in Gothenburg.

SUSTAINABILITY

Our vision is to be Europe's most attractive venue by offering the best overall experience. Sustainability is a natural part of this work.

We take our responsibility through conscious environmental efforts and great social commitment. Sustainability is one of our five main strategies and permeates all areas of our business. Choosing us means our customers can be sure that their event, congress, fair or conference lives up to their own sustainability requirements. Our ambition is to be a sustainable venue, attractive to everyone both today and tomorrow. Sustainability initiatives go back several years and are constantly being developed.

KEY EVENTS DURING THE YEAR:

- We were the first large Scandinavian venue with congress, hotel and meeting facilities to be certified to the event sustainability standard ISO 20121.
- We were the largest European hotel so far to secure BREEAM certification and were rated Very Good. BREEAM is one of the world's leading sustainability assessment methods for buildings.
- We began a new collaboration with Friends of El Sistema in Gothenburg, a non-profit association that uses music to create a positive social change in children's lives.
- We implemented an online training programme for all employees to increase knowledge about sustainability and how we address it in the Group.
- We developed long-term sustainability targets that support our vision and are to be achieved by 2018.

SUSTAINABILITY INITIATIVES ARE DIVIDED INTO THREE AREAS: environment, accessibility and social commitment. Each area contains further focus areas. Work is conducted by committed employees across the whole business.

ENVIRONMENT

We want to contribute to a healthy environment and therefore actively address those areas where we have a major environmental impact, including, waste, chemicals, shipments, food and drink, and energy.

WASTE

We want to reduce the total amount of waste and make it easy for our guests, visitors and exhibitors to manage their waste. Today we have containers for sorting paper, combustible waste, glass and cans in most public areas and all hotel rooms.

Over 80 per cent of our waste is recycled. Some is composted and digested for conversion into biogas used to fuel the cookers in our restaurant kitchens, closing the ecocycle.

CHEMICALS

Our ambition is that all products used in the daily operation should be ecolabelled with the EU Ecolabel, the Nordic Ecolabel or Good Environmental Choice. This applies to everything from dishwasher detergents, window-cleaning products, floor and toilet cleaners to paints and glues. We are constantly working to restrict the need for chemicals through changes in working practices and innovative solutions.

We buy KRAV-labelled products such as jam, marmalade and juice from Gothenburg Rescue Mission's organic farm at Björlanda Rectory. In November 2015 this collaboration was awarded the Most Useful Business prize by HSB Göteborg in cooperation with Coompanion Göteborgsregionen.

SHIPMENTS

Our intention is to reduce CO₂ emissions and traffic pressure in central Gothenburg. We optimise our logistics through consolidation and compression of goods volumes to and from our facility. This eliminates one in three shipments. For customers wanting to take active responsibility, we offer carbon-offset shipment options. All shipments under our own management are carbon offset.

We have also reduced the number of shipments to our restaurants through improved control and coordination of sourcing from large and small suppliers.

FOOD AND DRINK

Our ambition is to satisfy the buzzwords 'organic, locally produced and Fair Trade' in our restaurant offering. We also make our first choices among otherwise equivalent products based on these criteria.

Our restaurants take part in Fairtrade City Gothenburg, which means that we serve a number of Fair Trade products, particularly coffee and tea.

ENERGY

We want to offer a climate-neutral venue, and renewable energy is a prerequisite for being able to achieve our ambition. Today we use wind energy and the whole facility's electricity requirements are met by wind power. This has resulted in a reduction in CO₂ emissions from our facility of over 2,000 metric tons per year.

We are working continuously to reduce our energy consumption by constantly optimising properties, lighting, ventilation, heating, cooling and behaviours.

ACCESSIBILITY

Everyone, irrespective of personal circumstances, should be able to visit the Swedish Exhibition & Congress Centre and Gothia Towers. We are therefore working constantly to improve our facility from an accessibility perspective. Thresholds, lifts, WCs and hotel rooms – we are planning for both short- and long-term adaptations to our premises. We keep current information on our entrances and premises updated at www.t-d.se. All our exhibition halls, conference premises and restaurants offer basic accessibility. The venue is EQUALITY registered for accessibility.

SOCIAL COMMITMENT

We choose to support organisations and projects working locally for good causes. Our partners are Gothenburg Rescue Mission and Friends of El Sistema in Gothenburg.

- Gothenburg Rescue Mission helps people on the margins of society. Our collaboration involves buying KRAV-labelled products such as jam, marmalade and juice from their organic farm at Björlanda Rectory. We also donate leftover food to their cafe on Vasagatan in Gothenburg and organise an annual Christmas gift campaign for the homeless and people in need.
- Friends of El Sistema in Gothenburg is a non-profit association with roots in Venezuela, which uses music to create a positive social change in children's lives. Our collaboration involves supporting the development of El Sistema's activities in Gothenburg and co-organising concerts. Today around 1.600 children receive tuition in various instruments in the Gothenburg area.

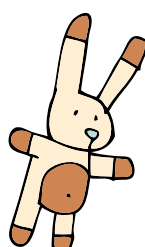
KEY RATIOS	2015	2014	2013
Waste recycling	85.0 %	80.0 %	70.9 %
Energy consumption per m ²	189 kWh	203 kWh	186 kWh
Energy consumption-related CO ₂ emissions per m ²	6.4 kg	7.0 kg	7.3 kg
Organic products as a share of total food range, calculated in SEK	12.4 %	10.0 %	3.0 %

12.121 rolls and pastries were donated to Gothenburg Rescue Mission.

4.000
Christmas gifts

4.000 CHRISTMAS GIFTS were collected during Gothia Towers' annual Christmas gift campaign. All the Christmas gifts were distributed by Gothenburg Rescue Mission to children and young people in need.

67.800 SEK 67.800 was donated to Gothenburg Rescue Mission during the Christmas gift campaign. This sum was spent on children's counselling, soft toys for unaccompanied child refugees and porridge breakfasts at the Rescue Mission's cafe for the homeless.

ISO 20121 is the international event sustainability standard, which we were certified to in 2015. This standard was first used at the 2012 Olympic Games in London.

65%

65 PER CENT of our permanent employees have so far completed the sustainability training launched in 2015.

100%

100 PER CENT of the coffee served at our venue is Fair Trade.

Accessibility

DURING THE YEAR WE UPLOADED INFORMATION ON THE FACILITY'S ACCESSIBILITY TO WWW.T-D.SE TO MAKE IT EASIER FOR EVERYONE TO VISIT OUR VENUE.

SVENSKA MÄSSAN STIFTELSE

MÄSSANS GATA/KORSVÄGEN, 412 51 GÖTEBORG. TEL: 031-708 80 00

WWW.SVENSKAMASSAN.SE

PROGRAM 2016

7-10 jan	MyDOG 2016	24-25 april	Axfood Närlivs Servicehandelsdagar
22-23 jan	Scandinavian Gathering	27-29 april	18:e Svenska Kardiovaskulära Vårmeetet
25 jan	Brobyggardagen	3 maj	Bryan Ferry
28-31 jan	MC Mässan	6-7 maj	Design Fashion Outlet
3-4 feb	Autogloben <i>Arrangeras på Stockholm Globe Arenas</i>	11-12 maj	Elektronik i fordon
6-14 feb	Båtmässan 2016	12-14 maj	NJF Congress 2016
20-21 feb	Bröllopsfeber	18 maj	Hjärntillskott
23-25 feb	Seniormässan "Det goda livet"	19-20 maj	Svenska Demensdagarna
26 feb	High-level Launch Event SDSN NE	19-22 maj	GöteborgsVarvet Expo
27-28 feb	Köpa hus utomlands	25-26 maj	Gasdagarna 2016
29 feb-1 mars	Entreprenörskap på riktigt/ Ung Företagsamhet	25-27 maj	World Congress on Biosensors
8-11 mars	Underhållsmässan® 2016	1-4 juni	EOS 2016 - <i>European Obesity Summit Congress</i>
10 mars	D-Congress	2-4 juni	Svenska Maskinmässan <i>Arrangeras på Solvalla</i>
15 mars	Power Circle Summit <i>Arrangeras på Münchenbryggeriet, Stockholm</i>	18-19 juni	Diggiloo
15-16 mars	Nordiska Skolledarkongressen	19 juni	NDC 2016 - <i>The Nordic Dietetic Conference</i>
15-17 mars	Träffpunkt Idrott IDA&BAD	20-22 juni	NNC 2016 - <i>11th Nordic Nutrition Conference</i>
16-17 mars	Rörnät & Klimat 2016	17-18 aug	PRomotion EXPO nr 24
17 mars	Svensk Besöksnäringkongress	1 sept	Hjärntillskott
24-28 mars	EuroHorse	5 sept	Stora sociala företagsdagen 2016
24 mars	Hästföretagarforum	6-9 sept	Trä & Teknik
1-2 april	Göteborg Vin & Deli	8-10 sept	ECVIM 2016
2-3 april	Sci Fi-mässan	22-25 sept	Bokmässan
4-5 april	YH-mässa	4-6 okt	Gymnasiedagarna
5 april	Business Arena Göteborg	4-6 okt	ProcessTeknik
5-7 april	Vitalis	4-6 okt	Scanautomatic
6 april	Hjärntillskott	11-14 okt	HLR
7-8 april	Meg - Mediedagarna i Göteborg	18-20 okt	Persontrafik
7-8 april	Marknadschefsdagarna	24-27 okt	IFS World Conference 2016
8-9 april	Grävseminariet	27-30 okt	Hem, Villa & Bostadsrätt
12 april	Nationella Kvalitetsregister- konferensen 2016	27-30 okt	Mitt Kök
12-15 april	International Forum on Quality and Safety in Healthcare	9 nov	Hjärntillskott
22-23 april	En Öl & Whiskymässa	10-12 nov	Kunskap & Framtid
22-23 april	Svenska Narkotikapolisföreningen, SNPF	11-12 nov	Bostadsrättsmässan
22-24 april	Yoga Games	12-13 nov	Köpa hus utomlands
22 april-15 maj	Jersey Boys	16-17 nov	Logistik & Transport
		1-3 dec	Euroskills
		10-16 dec	EM Handboll Damer